

๑๙๙.๔๑๕
ณ. ๖๑๖ ๕๑
ร. ๓

ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เทพทวน
จังหวัดกาญจนบุรี

ปริญญานิพนธ์

ของ

อำไพพรรณ สุกธนาศร

12 ส.ค. 2539

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2538
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....*elon. n.*.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....*ภัสรา ทอวงวักดิ์*.....กรรมการ
(อาจารย์ทัศนาทองภักดี)

คณะกรรมการสอบ

.....*elon. n.*.....ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.พ้องพรรณ เกิดพิทักษ์)

.....*ภัสรา ทอวงวักดิ์*.....กรรมการ
(อาจารย์ทัศนาทองภักดี)

.....*วันเพ็ญ พงศ์ประยูร*.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....*น.ส. พุฒ*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...*๙*... เดือน...*พฤษภาคม*...พ.ศ. 2538

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะได้รับความกรุณาช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ทัศนาศา ทอภักดี และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์พรรณพิศ วาณิชยการ ที่ให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิช่วยในการตรวจแก้ไขเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ใหญ่ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ อาจารย์ดอกกรั กัลณบุศย์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พนมทวน คณาจารย์และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณพัชนี วิเศษสิงห์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการพิมพ์ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลงได้ด้วยดี และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ความห่วงใย ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขออภิวาทถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อสัมนา สุกุลธนาศร และคุณแม่บุญเยาว์ สุกุลธนาศร ผู้ให้ความรัก ความห่วงใย ตลอดจนให้การสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ต่อผู้วิจัยเสมอมา และขอขอบคุณผู้ซึ่งมิได้กล่าวชื่อนาม ในที่นี้อีกหลายท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อำไพพรรณ สุกุลธนาศร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	คำนำ.....	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	5
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	9
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	9
	ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	9
	จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	10
	ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	11
	ประโยชน์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	14
	ทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ.....	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	22
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	22
	ความหมายของการตัดสินใจ.....	22

บทที่	หน้า
ประเภทของการตัดสินใจ.....	23
รูปแบบกลยุทธ์ของการตัดสินใจ.....	24
ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพของ เกอแลต.....	25
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ.....	42
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	45
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	45
การดำเนินการทดลอง.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
วิธีจัดกระทำกับข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	55
ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
บทย่อ.....	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	60
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	60

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
การดำเนินการทดลอง.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	63
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	67
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	152

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control – Group Pretest – Posttest Design.....	49
2	เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและก่อนการสอน แบบปกติ.....	56
3	เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและ หลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล.....	57
4	เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการสอนแบบปกติ.....	58
5	เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ.....	59
6	ตารางเวลาการทดลอง.....	75
7	แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและก่อน การสอนแบบปกติ.....	147
8	แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลัง ให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล.....	148
9	แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลัง การสอนแบบปกติ.....	149

10	แสดงผลต่างของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ.....	150
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นสถานการณ์	151

บทที่ 1

บทนำ

คำนำ

วัตถุประสงค์และนโยบายประการหนึ่งของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 (พุทธศักราช 2535-2539) ระบุว่าเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในทักษะวิชาชีพและวิชาการเพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือออกไปประกอบอาชีพได้ และมีมาตรการในการส่งเสริมการจัดบริการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักเลือกเรียนในสิ่งที่ตนมีความสนใจและความถนัด รวมทั้งเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ และส่งเสริมให้สถานศึกษาทำหน้าที่แนะแนวอาชีพแก่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาลงมาจนทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานการจัดหางานหรือบริการข่าวสารข้อมูลการจัดหางาน ซึ่งอาจดำเนินการเอง หรือร่วมดำเนินการกับสถานศึกษาอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 63-68) อย่างไรก็ตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 ที่เกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพนั้นเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พุทธศักราช 2530-2534) ที่กล่าวถึงนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวอาชีพ ไว้ดังนี้ นโยบายข้อที่ 1 มาตรการข้อที่ 22 ระบุว่า ปรับปรุงกิจกรรมแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ และทั่วถึง โดยเน้นความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต การฝึกฝนพัฒนาตนเอง เพื่อการมีงานทำ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพอิสระ การพึ่งตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การรู้จักประมาณ ความมีระเบียบวินัยความสะอาดความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที ความนิยมไทย การประหยัดและการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย นโยบายข้อที่ 5 มาตรการข้อที่ 5 ระบุว่า สนับสนุนส่งเสริมให้ระบบและงานแนะแนวของสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภทสถานประกอบการ องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ได้ช่วยกระตุ้นชักชวนให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน ใฝ่หาความรู้ ทักษะความสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและการอาชีพสูงขึ้นตลอดเวลา

นโยบายข้อที่ 6 มาตรการข้อที่ 13 ระบุว่า ปรับปรุงพัฒนาและขยายงานด้านการแนะแนวทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้การศึกษามีผลต่อการมีงานทำของบุคคลในวัยแรงงาน จัดให้มีศูนย์การศึกษาค้นคว้าและวิจัยเพื่อการอาชีพ มีระบบการประสานงานการแนะแนวทั่วประเทศ ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน และจัดให้มีการส่งเสริมพัฒนาการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ และมาตรการข้อที่ 24 ระบุว่า ส่งเสริมให้มีการแนะแนวอาชีพในสถานศึกษาอย่างกว้างขวางให้นักเรียนเห็นช่องทางการประกอบอาชีพและมีกำลังใจพร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพตามความถนัด โดยเฉพาะเน้นการประกอบอาชีพอิสระให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพเศรษฐกิจและสังคม และนโยบายข้อที่ 11 มาตรการข้อที่ 10 ระบุว่า ส่งเสริมและพัฒนาระบบการแนะแนวให้เกิดประสานสัมพันธ์สอดคล้องกันในด้านข้อมูล สารสนเทศ เนื้อหาสาระที่ให้บริการ รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอน เวลาและบุคลากร โดยจัดให้มีคณะกรรมการประสานงานการแนะแนวระดับกระทรวง ระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดฝึกอบรม และพัฒนาให้มีเจ้าหน้าที่ ศึกษานิเทศก์ ครู อาจารย์ ทำหน้าที่ในระดับกระทรวง เขตจังหวัด อำเภอ รวมถึงระดับโรงเรียน มุ่งเน้นให้บริการแนะแนวในเรื่องการเตรียมเพื่อการอาชีพ การหางานให้มีรายได้ระหว่างเรียน ความประพฤติและบุคลิกภาพ การเลือกสายการเรียนและโปรแกรมการเรียน การศึกษาต่อ ข้อมูลสารสนเทศที่เกิดประโยชน์และการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2529 : 44-76)

คมเพชร จิตรสุกกุล (2521 : 20) กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพจะทำให้ผู้เรียนได้สำรวจ ค้นพบ เข้าใจ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพ ความสนใจของตนเองตลอดจนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อความพร้อมในการตัดสินใจเลือกแนวทางศึกษาและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตนเองและสอดคล้องกับสภาวะดี บุญวงศ์ (2528 : 61) ที่กล่าวว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกิจกรรมทางการแนะแนวหลายลักษณะจัดขึ้นโดยนักแนะแนวมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพให้แก่บุคคลตลอดช่วงชีวิตการทำงานของเขา กิจกรรมเหล่านี้จะรวมถึงการช่วยเหลือเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพและการปรับตัวให้เข้ากับอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาการแนะแนวอาชีพจัดเป็นกระบวนการพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้บุคคลได้เตรียมตัวเรื่องอาชีพนับตั้งแต่การเลือกหลักสูตรและแผนการเรียนเพื่อวางแผนอาชีพ การตัดสินใจ การพัฒนาทักษะต่าง ๆ การได้รับข้อสนเทศด้านอาชีพ ตลอดจนการเข้าใจตนเอง

ซูเปอร์ (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1960) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านอาชีพและได้กล่าวว่าความสนใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาว่าอยู่ในขั้นของการก่อตัวของความสนใจในอาชีพและนักเรียนในวัยนี้ยังไม่สามารถคิด หรือ ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบเพียงพอ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจในอาชีพ ได้รับข้อมูลตลอดทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจที่ถูกต้อง ซึ่งการแนะแนวและให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่เหมาะสมจะช่วยให้เด็กเรียนได้สำรวจตนเองได้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกของอาชีพ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 81) ที่กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีการตัดสินใจที่ถูกต้องนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ การตัดสินใจในเรื่องของอาชีพที่จะประกอบในอนาคตเป็นเรื่องที่จะต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง ดังนั้นบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาทำหน้าที่ช่วยเหลือ เพื่อให้ตัดสินใจได้ดีที่สุด

สำหรับวิธีการพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นมีหลายวิธี เช่น การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่มและรายบุคคล (จันทนา กาไหล่ทอง. 2537) การใช้ชุดการแนะแนวอาชีพและการสอนแบบปกติ (ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์. 2530) ชุดการสอน (Module for Teaching) (Gelatt. 1980)

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองกับทั้งช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนสามารถผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกันจนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพ ตัดสินใจและดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพที่วางไว้จนประสบความสำเร็จก้าวหน้า (วัชร ทรัพย์มี 2523 : 89) และในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลจะเน้นที่บุคคลซึ่งต่างก็มีลักษณะเฉพาะตัวและองค์ประกอบแตกต่างจากคนอื่น ผู้ให้คำปรึกษาจึงควรช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาค้นหาว่าตัวเขามีความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และองค์ประกอบตาม

ความเป็นจริง โดยให้เขาสำรวจและประเมินตนเอง ด้วยเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยา ได้แก่ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบเชาว์ปัญญา แบบทดสอบสติปัญญา แบบสำรวจความสนใจ แบบสำรวจเจตคติ แบบสำรวจค่านิยม และแบบสำรวจบุคลิกภาพ เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จะช่วย ให้ผู้รับคำปรึกษาประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับอาชีพได้เป็นอย่างดี (เจียรนัย ทรงชัยกุล. 2533 : 743)

จากการติดตามผลการศึกษานักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2536 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 74 คน เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2537 โดยให้นักเรียนส่งข้อมูลให้กับโรงเรียนทาง ไปรษณียบัตร พบว่า มีนักเรียนส่งข้อมูลตอบกลับมาร้อยละ 95.95 ในจำนวนนี้ มีนักเรียนที่ เรียนต่อสายอาชีพร้อยละ 44.59 ออกไปทำงานรับจ้างร้อยละ 29.73 เรียนต่อสายสามัญ ร้อยละ 21.62 จากการติดตามผลดังกล่าวนี้ จะเห็นว่า นักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พนมทวน ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อทางสายอาชีพมากที่สุด รองลงมา คือทำงานรับจ้างและเรียนต่อสายสามัญ ตามลำดับ

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวนมา 4 ปี ทำหน้าที่เป็น ครูแนะแนว พบว่า ในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนมาก จะ เลือกอาชีพตามความต้องการของตนเองโดยไม่คำนึงถึงความสามารถของตนเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวนจำนวน 69 คน พบว่า นักเรียนร้อยละ 69 ไม่ทราบว่ ก่อนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นควรจะพิจารณาเกี่ยวกับ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของตนเองว่าเหมาะสมกับอาชีพที่จะเลือกหรือไม่ ตลอดทั้ง ไม่ทราบลำดับขั้นตอน ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็น รายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล จะช่วยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี สามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองมากน้อยเพียงใด

๔ ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

๕ สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

๖ ความสำคัญของการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ครูแนะแนวและผู้ให้คำปรึกษาในโรงเรียนที่มีความสามารถในการให้คำปรึกษา ได้ทราบแนวทางที่จะพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพโดยวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำ

๗ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอนครหลวง จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 17 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์
พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ที่สมัครใจเข้ารับการทดลอง แล้วสุ่มอย่างง่าย
เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

3.1.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเลือกอาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล หมายถึง วิธีการที่จะช่วยให้ผู้รับ
คำปรึกษาเป็นรายบุคคลได้รู้จักและเข้าใจตนเอง/รู้จักและเข้าใจอาชีพและกระบวนการตัดสินใจ
เลือกอาชีพในการให้คำปรึกษาด้านอาชีพนี้ ผู้วิจัยใช้การให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและ
องค์ประกอบของบุคคลตามทฤษฎีของวิลเลียมสันโดยมีลำดับขั้นดังนี้

1.1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับคำปรึกษา เพื่อนำเข้าสู่
เรื่องที่จะให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง

1.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษา
ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษา
รู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง รู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับด้านอาชีพ โดยผู้วิจัย

1.2.1.1. ให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจความสนใจในอาชีพ

บุคลิกภาพกับอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทางการเรียน โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ และให้พิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมและแยกย่อยเป็นรายวิชาประกอบด้วย

1.2.1.2 ให้ผู้รับคำปรึกษาไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโลก

ของงาน ลักษณะอาชีพ ความสำคัญของอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน

1.2.2 ขั้นการสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้รับคำปรึกษาและอาชีพ ที่ได้จากขั้น 1.2.1 เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักตนเอง รู้จักอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพ

1.2.3 ขั้นการวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการนำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาของผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2.4 ขั้นการคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Prognosis) และเสนอแนะทางเลือกแก่ผู้รับคำปรึกษา

1.2.5 ขั้นการให้คำปรึกษา (Counseling) โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2.6. ขั้นการติดตามผล (Follow up) ภายหลังจากการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง ผู้วิจัยติดตามผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพว่าหลังจากผู้รับคำปรึกษาได้รับคำปรึกษาแล้วผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมหรือไม่

1.3 ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มทดลอง

2. การสอนแบบปกติ หมายถึง วิธีการที่ผู้วิจัยใช้การบรรยาย โดยยกตัวอย่างและใช้สื่อประกอบการบรรยาย การซักถามนักเรียน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม

และสรุปโดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพเช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน

2.2 ขั้นดำเนินการสอน ผู้วิจัยบรรยายพร้อมทั้งมีสื่อการศึกษาประกอบ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

2.3 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นผู้สรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

วิธีการนี้ใช้กับกลุ่มควบคุม

3. การตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายถึง การที่นักเรียนแสดงความตั้งใจที่จะเลือกอาชีพใดอาชีพหนึ่งที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด โดยพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและอาชีพ เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยมีลำดับขั้นดังนี้

3.1 ขั้นระบุปัญหาที่จะต้องตัดสินใจ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องทราบว่า เขาจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใด

3.2 ขั้นรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เป็นขั้นที่นักเรียนจะรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.3 ขั้นรู้จักทางเลือกที่มีอยู่ เป็นขั้นที่นักเรียนจะต้องศึกษาทางเลือกต่าง ๆ จากการรวบรวมข้อมูลในขั้นที่ 3.2 แล้วนำมาพิจารณาทางเลือกที่คาดว่าจะเป็นไปได้

3.4 ขั้นพิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก เป็นขั้นที่นักเรียนพิจารณาว่า แต่ละทางเลือกมีข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนอย่างไร และทางเลือกใดมีน้ำหนักกว่าทางเลือกใด

3.5 ขั้นตัดสินใจเลือกทางเลือก เป็นขั้นที่นักเรียนเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเองมากที่สุด ภายหลังการพิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1 . เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

1.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 89) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ คือ กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเอง อย่างถ่องแท้กับทั้งช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนสามารถผสมผสานสองสิ่งนี้เข้าด้วยกัน จนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาทางอาชีพ ตัดสินใจและดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพ ที่วางไว้จนประสบความสำเร็จก้าวหน้า

นวลละอ อสุภาพล (2521 : 76) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เด็กตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ ความต้องการและช่วยให้เด็กเข้าใจตนเอง รู้จักวิเคราะห์และยอมรับความเป็นจริงของตน

เข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ที่สำคัญ โดยเด็กจะเป็นผู้ตัดสินใจเองจากข้อมูลที่ได้รับมิใช่เป็นการบังคับให้เลือกอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 92) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพว่า เป็นการช่วยเหลือผู้มารับบริการให้มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจโลกของงานและเข้าใจกระบวนการเลือกอาชีพ เพื่อให้สามารถเลือกอาชีพด้วยความมั่นใจ พึงพอใจ และเหมาะสมกับตนเอง ตลอดจนเตรียมพร้อมเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2532 : 80) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพประกอบด้วย การสื่อสารที่มีความหมายระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการในบรรยากาศของความสัมพันธ์ที่อบอุ่นเป็นกันเอง โดยที่ผู้ให้บริการได้ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญของตนช่วยให้ผู้มารับบริการ มีความเข้าใจตนเองมากขึ้นสามารถรับผิดชอบในการตัดสินใจของตนเอง เข้าใจโลกของงานและเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการที่จะนำความพอใจมาสู่ตนเอง และสังคม

จากความหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีวดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่ผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษาให้มีความเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และค่านิยม รวมทั้งรู้จักโลกของงานอาชีพ สามารถวิเคราะห์ตนเองว่ามีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพใด เพื่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

1.1.2 จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (2523 : 89) กล่าวว่า จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้าน อาชีพ คือ ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักถึงความต้องการและค่านิยมของตนเพื่อจะพิจารณาว่าความต้องการและค่านิยมนั้นมีอิทธิพลต่อจุดหมาย เช่น การเลือกอาชีพของผู้รับบริการอย่างไร เพื่อจะได้พิจารณาว่า มีขั้นตอนการทำอะไรที่จะนำไปสู่เป้าหมายและเพื่อที่จะได้คาดคะเนได้ใกล้เคียงว่าการวางแผนนั้นจะนำไปสู่เป้าหมายได้ดีมากน้อยเพียงใด

สวัสดิ์ เรื่องฉาย (2521 : 75) จำแนกจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลผู้ประสบปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ให้สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น การเลือก การปรับหรือเปลี่ยนงาน และการสร้างกิจนิสัยการทำงานที่ดี
 2. เพื่อช่วยให้ผู้มีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ เกิดความเข้าใจตนเองและยอมรับในคุณลักษณะประจำตัวที่มีอยู่ เช่น ยอมรับความจริงเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ ความถนัด บุคลิกภาพและความสนใจ และใช้ข้อเท็จจริงเหล่านั้นประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพที่เหมาะสม
 3. เพื่อช่วยให้ผู้ประสบปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ สามารถตั้งเป้าหมายการประกอบอาชีพเท่าที่เป็นไปได้และช่วยส่งเสริมให้ผู้มีปัญหาวางแผนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้
 4. เพื่อช่วยให้ข่าวสารอันเป็นประโยชน์แก่การประกอบอาชีพ เช่น ข่าวสารตลาดแรงงาน ข่าวสารการจ้างงาน ข่าวสารอาชีพ และการฝึกอาชีพต่าง ๆ
 5. เพื่อช่วยให้บุคคลผู้มีปัญหาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้ได้รับการบรรจุนหรือทำงานที่เหมาะสมเกิดความพอใจทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างผู้สมัครงาน
- สรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ คือ เพื่อต้องการช่วยเหลือผู้รับบริการที่มีปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ให้สามารถแก้ปัญหาและมีการวางแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวกับอาชีพเพื่อมุ่งไปสู่อาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและสามารถประกอบอาชีพตามความสนใจ

1.1.3 ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2529 : 96-97) กล่าวว่าขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ โดยทั่วไปพิจารณาจากลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพและปัญหาที่สำคัญของผู้รับบริการ มอร์ริลล์และฟอเรสต์ (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2529 : 96-97 ; อ้างอิงมาจาก Morrill and Forest. 1970) ได้ให้ความเห็นว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ มี 4 ลักษณะคือ

1. การให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้ขอรับบริการสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้โดยการให้ข้อมูลที่สำคัญและการทำให้ปัญหาของผู้ขอรับบริการชัดเจนยิ่งขึ้น
2. การให้คำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับบริการสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้โดยเน้นการสร้างทักษะในการตัดสินใจให้แก่ผู้ขอรับบริการ
3. การให้คำปรึกษาที่เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของบุคคลกับการดำเนินชีวิตของบุคคล การให้คำปรึกษาในลักษณะนี้ผู้ให้บริการจะ เน้นถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพ การสร้างทักษะการตัดสินใจกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพหรือการดำเนินชีวิตที่บุคคลจะต้องประสบตลอดชีวิต
4. การให้คำปรึกษาที่เน้นการสร้างความสามารถเพื่อให้มีความมั่นใจในตนเอง

ทิพย์วรรณ กิตติพร (2531 : 113-115) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพมีขอบข่ายกว้างขวางมาก ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
 - 1.1 เพื่อช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพโดยให้ข้อมูลที่สำคัญและช่วยทำให้ปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษาชัดเจนยิ่งขึ้น
 - 1.2 เพื่อเน้นในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการดำเนินชีวิต โดยเน้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษา เข้าใจถึงการตัดสินใจเลือกอาชีพ การวางแผนเพื่อการประกอบอาชีพการสร้างทักษะในการแก้ปัญหาที่เกี่ยวกับอาชีพและการดำเนินชีวิต
 - 1.3 เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถของผู้มาขอรับคำปรึกษาให้เกิดความมั่นใจในตนเอง เช่น ความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพและทักษะในการตัดสินใจ
2. ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของผู้มาขอรับคำปรึกษามีดังนี้

2.1 ผู้มาขอรับคำปรึกษาที่ยังไม่มีความสนใจในอาชีพใดโดยเฉพาะ

เนื่องจากขาดความเข้าใจในตัวเองหรือขาดเป้าหมายในชีวิตหรืออาจมองเห็นว่าการประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่ยากจึงทำให้ขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในอาชีพ ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจถึงบทบาทของตนเองและช่วยให้เข้าใจถึงคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ เช่น ความถนัด ความสนใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ และอื่น ๆ ตลอดจนเสนอข้อมูลเกี่ยวกับโลกของอาชีพแนะนำแหล่งข้อมูล เพื่อให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม

2.2 ผู้มาขอรับคำปรึกษาที่ได้ลองเลือกอาชีพแล้วแต่ยังไม่มั่นใจ

เนื่องจากเกิดความลังเลใจและไม่สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างแน่นอน ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้พิจารณาข้อมูลทางอาชีพอย่างละเอียด เพื่อค้นหาข้อดี ข้อเสียของอาชีพนั้น ๆ ประกอบกับการพิจารณาตนเอง เพื่อสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม

2.3 ผู้มาขอรับคำปรึกษาที่เลือกประกอบอาชีพที่ห่างไกลจาก

ความเป็นจริงกล่าวคือ ผู้มาขอรับคำปรึกษาขาดการพิจารณาถึงโอกาสในการประกอบอาชีพ แม้ว่าความต้องการในการเลือกอาชีพจะอยู่ในระดับสูง ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยผู้มาขอรับคำปรึกษาพิจารณาอาชีพอื่นที่มีโอกาสดีกว่าและยังสามารถสนองความต้องการของเขาเช่นกัน เช่น ผู้ที่อยากจะประกอบอาชีพเป็นแอร์โฮสเตส แต่มีรูปร่างเตี้ย ทำให้มีข้อจำกัดและมีโอกาสในการประกอบอาชีพน้อยมาก ผู้ให้คำปรึกษาอาจช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาพิจารณาถึงอาชีพให้บริการด้านอื่น ๆ

2.4 ผู้มาขอรับคำปรึกษาที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพในกรณีผู้มาขอ

รับคำปรึกษาอาจลงมือประกอบอาชีพแล้ว แต่ต้องการเปลี่ยนอาชีพเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น รายได้และโอกาสความก้าวหน้า ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาสำรวจและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้องและช่วยให้พิจารณาถึงข้อดี ข้อเสียของอาชีพใหม่กับอาชีพเดิมในรายละเอียด เพื่อช่วยในการตัดสินใจที่ถูกต้อง

จากข้อความข้างต้นจะเห็นว่า ขอบข่ายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของผู้มาขอรับบริการ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาควรพิจารณาช่วยเหลือไปตามสภาพนั้น ๆ

1.1.4 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

พล แสงสว่าง (2529 : 63) กล่าวว่า หากการจัดบริการให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ก็ย่อมเกิดประโยชน์แก่นักเรียน ชุมชน และประเทศชาติ อย่างมากซึ่งสามารถกล่าวถึงประโยชน์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพได้ดังนี้

1. นักเรียนได้ประกอบอาชีพตรงกับความสามารถและความถนัด ทำให้งานมีความก้าวหน้า เป็นการขจัดปัญหาสังคมได้ประการหนึ่งด้วย
2. ประสิทธิภาพของงานดีขึ้น เพราะได้คนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานที่ทำแต่ละอย่าง
3. มีรายได้เพียงพอ การได้ทำงานที่ตนชอบยอมทำให้ทำงานด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ดีงานก็ย่อมประสบความสำเร็จมีรายได้พอสมควร
4. แก้ปัญหาคนว่างงานคนเลือกงานเหมาะกับตนเองไม่เปลี่ยนงานบ่อย ๆ การว่างงานก็น้อยลง
5. ช่วยแก้ปัญหาวัยรุ่น คนที่มีปัญหามักเป็นพวกเด็กวัยรุ่น หากงานทำไม่ได้ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น อาชญากรรม หากช่วยทำให้วัยรุ่นได้มีงานทำและมีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ ปัญหาต่าง ๆ ย่อมลดลง

จากประโยชน์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพสามารถช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพมีความสุขกับการทำงานและสามารถช่วยลดปัญหาคนว่างงาน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาของสังคมที่เกิดจากเด็กวัยรุ่นได้อีกด้วย

1.1.5 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

1.1.5.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล

รูปแบบและวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี. 2523 :95-99)

1. รูปแบบของการให้คำปรึกษาประกอบด้วย

1.1 การวินิจฉัย เป็นการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่ว่าปัญหาของผู้รับคำปรึกษาเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด

1.2 กระบวนการ การให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลมีขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1.2.1 การวิเคราะห์ผู้รับคำปรึกษา (Analysis)

เป็นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา โดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบแบบสำรวจ การสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้ถึง ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพและองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษา

1.2.2 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผู้รับคำปรึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อทำความรู้จักผู้รับคำปรึกษาและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเอง

1.2.3 การวินิจฉัย (Diagnosis) ผู้ให้คำปรึกษานำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาของผู้รับคำปรึกษาว่าที่เลือกอาชีพไม่ได้หรือมีปัญหาด้านอาชีพเนื่องมาจากสาเหตุใด

1.2.4 การคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น (Prognosis) และเสนอแนะทางเลือกอื่น ๆ แก่ผู้รับคำปรึกษา เป็นต้นว่าถ้าไม่มีความถนัดความสามารถ ความสนใจ ในแบบนี้แล้วเลือกอาชีพนี้จะประสบอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อไปในภายหน้า ฉะนั้นควรจะพิจารณาอาชีพที่จะเลือกได้อีกต่าง ๆ อีก

1.2.5 การให้คำปรึกษาหรือการแก้ปัญหา

(Counseling or Treatment) ผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาจะร่วมกันพิจารณาว่า ควรจะเลือกอาชีพใดจึงจะเหมาะสมหรือจะแก้ปัญหาด้านอาชีพอย่างไรจึงจะมีประสิทธิภาพ

1.2.6 การติดตามผล (Follow up) เป็น

การติดตามว่าหลังจากนักเรียนได้รับคำปรึกษาแล้วได้ผลอย่างไรบ้าง ถ้าไม่ได้ผลจะได้หาทางช่วยเหลือต่อไป

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ หรือจุดประสงค์ของการให้

คำปรึกษาด้านอาชีพมี 2 ประการ คือ

1.3.1 เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของผู้รับคำปรึกษา

1.3.2 เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเองสามารถ

ประเมินข้อดีและข้อเสียของตนเองได้ เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและ

องค์ประกอบของบุคคล ประกอบด้วยเทคนิคดังต่อไปนี้

2.1 เทคนิคการสัมภาษณ์ มีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 การสร้างสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา

เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและความไว้วางใจในการให้ความร่วมมือกัน วางโครงการเลือกอาชีพหรือแก้ปัญหาด้านอาชีพ

2.1.2 การส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง

2.1.3 การเสนอแนะหรือช่วยผู้รับคำปรึกษาวาง

โครงการเกี่ยวกับอาชีพ

2.1.4 การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ดำเนินการ

ตามโครงการที่วางไว้

2.1.5 การส่งตัวผู้รับคำปรึกษาไปขอความ

ช่วยเหลือเพิ่มเติมจากบุคคลอื่นถ้าจำเป็น

2.2 การใช้แบบทดสอบ เป็นการนำไปสู่การแนะนำ

หรือการวางโครงการดังนี้

2.2.1 การแนะนำโดยตรง (Direct

Advising) โดยที่ผู้ให้คำปรึกษาจะแจ้งกับผู้รับคำปรึกษาเลยว่า ผู้ให้คำปรึกษามีความเห็นที่
ผู้รับคำปรึกษาควรทำอย่างไร

2.2.2 การยกเหตุผลข้อเท็จจริง (Persuasion)

เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถคาดคะเนผลที่จะเกิดจากการตัดสินใจของตนเอง

2.2.3 การอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาฟัง

(Explanation) เกี่ยวกับการวินิจฉัยปัญหา หรือคาดคะเนผลที่จะเกิดจากการตัดสินใจของ
ผู้รับคำปรึกษาซึ่งการแจ้งผลการทดสอบวิธีนี้เป็นวิธีที่ควรใช้มากที่สุด

2.3 การให้ข้อมูลด้านอาชีพ จุดประสงค์ของการให้

ข้อมูลด้านอาชีพในระหว่างการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล
มีดังนี้ (Brayfield. 1960 : 212-220)

2.3.1 เป็นการให้ข้อมูล เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

ของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งมีโครงการประกอบอาชีพแล้ว หรือเพื่อให้ตัดสินใจเลือกอาชีพได้ระหว่าง
อาชีพที่ก้ำกึ่งกัน หรือเพื่อเป็นการให้ผู้รับคำปรึกษาได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

2.3.2 ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่

ผู้รับคำปรึกษาเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดเกี่ยวกับความรู้เรื่องอาชีพของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา
จะได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจใหม่อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นโดยผู้ให้คำปรึกษาอาจให้ผู้รับคำ
ปรึกษาชี้แจงลักษณะของอาชีพที่ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือกแล้ว ถ้าผู้รับคำปรึกษารับข้อมูลมา
อย่างคลาดเคลื่อน ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอาชีพนั้นเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้

ตระหนักว่าข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนรู้มานั้นคลาดเคลื่อนและอาจจะไม่เหมาะสมกับจุดประสงค์ของเขา เพื่อเขาจะได้พิจารณาตัดสินใจใหม่

2.3.3 เป็นการให้ข้อมูล เพื่อกระตุ้นให้นักเรียน

ได้พิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพจนกระทั่งนักเรียนสามารถเลือกอาชีพได้

การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพและสามารถวิเคราะห์ตนเองวิเคราะห์อาชีพ จนกระทั่งสามารถนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่รวบรวมได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

1.1.5.2 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการทางอาชีพ

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการทางอาชีพ

(ทิพย์วรรณ กิตติพร . 2531 : 120-121) เน้นในเรื่องการพัฒนาการทางอาชีพของผู้มาขอรับคำปรึกษา การให้ข้อมูลทางอาชีพ เพื่อให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาสามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการประเมินผู้มาขอรับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องประเมินว่าพัฒนาการทางอาชีพของผู้มาขอรับคำปรึกษาอยู่ในขั้นใด มีภาวะทางอาชีพหรือไม่เป็นการช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเข้าใจองค์ประกอบในด้านส่วนตัว สังคม และอื่น ๆ เพื่อช่วยในการเตรียมตัวที่จะเลือกอาชีพต่อไป

2. ขั้นการพิจารณาปัญหา ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษา ดังนี้

2.1 วิเคราะห์วิธีพิจารณาเลือกอาชีพของผู้มาขอรับ

คำปรึกษาว่ามีเหตุผลเหมาะสมหรือไม่

2.2 พิจารณาวุฒิกาวะทางอาชีพของผู้มาขอรับคำปรึกษา

2.3 พิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผู้มาขอรับ

คำปรึกษาทางด้านครอบครัว บุคลิกภาพ แรงจูงใจ ความถนัด และอื่น ๆ โดยพิจารณาว่า องค์ประกอบเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของผู้มาขอรับคำปรึกษาอย่างไร

3. ขั้นการใช้เทคนิคสัมภาษณ์ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้อง ใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การถาม การนำ การสะท้อนความรู้สึก การเผชิญหน้า และอื่น ๆ เพื่อช่วยให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้ระบายอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งจะทำให้เกิดการสำรวจตนเอง ความเข้าใจตนเองและสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพหรือแก้ปัญหาทางอาชีพได้

4. ขั้นการประเมินผลและติดตามผล ผู้ให้คำปรึกษาจะ ประเมินผลและติดตามผลดูว่า การให้คำปรึกษานั้นบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด เพื่อหา ทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพโดยยึดหลักพัฒนาการทางอาชีพนั้น เป็นการผสมผสานระหว่างการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล กับแบบผู้มาขอรับคำปรึกษา เป็นศูนย์กลางโดยในการให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาต้องประเมิน ผู้มาขอรับคำปรึกษาว่ามีฐานะทางอาชีพหรือไม่และต้องพิจารณาองค์ประกอบด้านต่าง ๆ เช่น ด้านครอบครัว บุคลิกภาพ ความถนัด และแรงจูงใจ เน้นให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาได้ระบาย อารมณ์ความรู้สึกออกมาเพื่อการสำรวจตนเองให้เกิดความเข้าใจตนเองจนสามารถตัดสินใจ เลือกอาชีพหรือแก้ปัญหาด้านอาชีพได้

1.1.5.3 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพของไครท์ส

ไครท์ส (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 95-99 ; อ้างอิง มาจาก Crites. 1981) ได้ศึกษาวิธีการและรูปแบบของการบริการปรึกษาด้านอาชีพของ ทฤษฎีต่าง ๆ และได้รวบรวมผสมผสานทฤษฎีเหล่านั้นขึ้นมาเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ โดยได้แบ่ง ขั้นตอนออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. **ขั้นวินิจฉัย** เป็นการวิเคราะห์ถึงประเภทของปัญหาที่ผู้รับคำปรึกษามีและ เน้นถึงกระบวนการตัดสินใจของบุคคล ผู้ให้คำปรึกษาจะพยายามค้นหาว่าผู้รับคำปรึกษามีกระบวนการตัดสินใจอย่างไร โดยอาจใช้แบบทดสอบช่วยในการวินิจฉัย
 2. **ขั้นกระบวนการช่วยเหลือ** เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่เกิดขึ้นในระหว่างการสัมภาษณ์เพื่อการให้คำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาอาจเริ่มจากการเก็บข้อมูลจากผู้มาขอรับคำปรึกษา เพื่อสำรวจดูว่าผู้มาขอรับคำปรึกษามีภาวะทางอาชีพในระดับใด หรือมีความต้องการและความพร้อมที่จะรับผิดชอบในการตัดสินใจมากน้อย เพียงใด จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะช่วยผู้มาขอรับคำปรึกษาให้เข้าใจปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้นและช่วยให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองตลอดจนหาช่องทางในการแก้ปัญหาซึ่งจะ เป็นผลให้ผู้มาขอรับคำปรึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจและรับผิดชอบในการดำเนินชีวิตของตน
 3. **ขั้นผลที่คาดหวัง** จากการรับบริการปรึกษา ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาแต่ละชนิดสมมติถ้าปัญหาเกิดจากความไม่รู้จักรักตนเอง และข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพ ผลที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากการรับคำปรึกษาก็คือ ใ้บุคคลมีการรู้จักตนเองดีขึ้นทั้งด้านความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม เป็นต้นและให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เขาสนใจซึ่งส่วนใหญ่แล้วจุดมุ่งหมายของบริการปรึกษาด้านอาชีพในทุกระดับมักจะ เน้นในเรื่องความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพ หมายความว่า เมื่อผู้มาขอรับคำปรึกษาได้รับการช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษาแล้ว เขาควรจะรู้ว่าเขาจะตัดสินใจเลือกอาชีพใดที่เหมาะสมกับเขามากที่สุด
- วิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพของไครท์ส เน้นการนำเอาเทคนิค
- การสัมภาษณ์ การทำแบบสอบถาม การแปลผลจากแบบสอบถามและการให้ข้อมูลด้านอาชีพแก่ผู้มาขอรับคำปรึกษา เพื่อช่วยในการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับผู้รับคำปรึกษามากที่สุด

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

1.2.1 งานวิจัยในประเทศ

ชอว์ (Shaw. 1988) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพตามความคาดหวังของนักเรียนที่เป็นนักกีฬา พบว่า ผลของการเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพทำให้นักเรียนมีการรับรู้เกี่ยวกับโลกของงานมากขึ้น นอกเหนือจากข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นนักกีฬาอาชีพ

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ สามารถพัฒนา การรับรู้เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพได้

1.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

เกษนี สีมหาศาล (2531 : 84) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัติวิทยาكم จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรา แยมสำราญ (2535 : 60) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพแบบ จอห์น โอ ไครท์ส ที่มีต่อภาวะทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษทางอาชีพตามแบบของ จอห์น โอ ไครท์ส มีภาวะทางอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลสามารถพัฒนาทัศนคติในการเลือกอาชีพและภาวะทางอาชีพของนักเรียนได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.1.1 ความหมายของการตัดสินใจ

กินซ์เบิร์ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 99 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg and others. 1951) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจเลือกอาชีพว่าเป็นกระบวนการที่ต้องการความสมดุลขององค์ประกอบส่วนบุคคลกับโอกาสและขีดจำกัดของความเป็นจริง

บาร์นาร์ด (วุฒิชัย จานงค์. 2523 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Barnard. 1938) ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจว่าเป็นเทคนิควิธีที่จะลดจำนวนทางเลือกลงมาเหลือทางเดียว

ซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1957) ที่กล่าวว่า กระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับการทำงานที่อาชีพที่เขาเลือกนั้นทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทตามความต้องการของเขาได้ทั้งในส่วนของตัวบุคคลนั้นและในโลกของความจริง

นอกจากนั้น นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2523 : 76) ได้อธิบายว่า การตัดสินใจที่ถูกต้องนั้น หมายความว่า การตัดสินใจเข้าสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของเขา เมื่อบุคคลสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเขาย่อมจะมีความสุขมากกว่าในการทำงานและโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย การที่บุคคลจะมีการตัดสินใจที่ถูกต้องนั้นหาใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญไม่ การตัดสินใจในเรื่องของงานอาชีพที่จะประกอบในอนาคตเป็นเรื่องที่ต้องทำอย่างรอบคอบและระมัดระวัง เพราะผลของการตัดสินใจของเขานั้นเกี่ยวโยงไปถึงความสุขหรือความทุกข์ในการประกอบอาชีพในอนาคตด้วยบุคคลจึงจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมาทำหน้าที่ช่วยให้เขาได้เข้าใจตนเองและโลกของงานอาชีพเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพที่ดีที่สุดสำหรับชีวิตของเขา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกทางเลือกต่าง ๆ มาเพียงทางเลือกเดียวที่เหมาะสมมากที่สุดในการจะนำไปปฏิบัติได้จริง โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบส่วนบุคคล ในด้านความถนัด ความสนใจ และความต้องการกับขีดจำกัดของความเป็นจริง ส่วนการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น หมายถึง การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งที่เหมาะสมกับเขามากที่สุด ทั้งด้านความถนัด ความสนใจ ค่านิยม และความต้องการของเขา

2.1.2 ประเภทของการตัดสินใจ

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2528 : 45) ได้แบ่งประเภทของการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจที่ผลลัพธ์เป็นที่รู้เด่นชัด (Decisions with Certainty)
2. การตัดสินใจที่มีการเสี่ยงที่พอคำนวณได้ (Decisions with Measured Risks) ผลลัพธ์ในกรณีนี้จะไม่น่าแน่นอนเหมือนในข้อแรก แต่พอจะคาดคะเนได้โดยใช้หลักความน่าจะเป็นไปได้ มาพิจารณาประกอบ

3. การตัดสินใจที่ผลลัพธ์ไม่เป็นที่รู้ (Decisions with Uncertainty)

ในทางเลือกแต่ละทางเลือกนั้นไม่สามารถคาดเดาว่าผลลัพธ์ออกมาจะเป็นอย่างไร นอกจากนี้วิธีการตัดสินใจยังสามารถจัดออกเป็นกลยุทธ์ต่าง ๆ กันได้หลายรูปแบบ

ดิงค์เลจ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 45 ; อ้างอิงมาจาก Dinklage. 1977) ได้รวบรวมกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจออกเป็น 8 กลยุทธ์ คือ

1. วางแผนอย่างรอบคอบ (Planful)
2. ยากเย็นแสนเข็ญ (Agonizing)
3. หุนหันพลันแล่น (Impulsive)
4. ใช้ความรู้สึกบอก (Intuitive)
5. พัดผ่อน (Delaying)

6. ตามดวง (Fantalistic)
7. ตามเพื่อน/เสียงส่วนใหญ่ (Compliant)
8. ขาดพลังเพียงพอ (Paralytic)

2.1.3 รูปแบบกลยุทธ์การตัดสินใจ

ดิงค์เลจ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2528 : 46-47 ; อ้างอิงมาจาก Dinklage. 1977) ได้ศึกษาพบว่า กลยุทธ์ "การวางแผนอย่างรอบคอบ" เป็นวิธีการตัดสินใจที่ดีที่สุดสำหรับขั้นตอนในการใช้กลยุทธ์ "การวางแผนอย่างรอบคอบ" มีดังนี้

ขั้นที่ 1 "รู้ว่าสิ่งที่ต้องตัดสินใจคืออะไร" ในขั้นนี้บุคคลจะต้องทราบเสียก่อนว่าเขาจะต้องตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องใดและจะต้องตระหนักว่าเขามีสิ่งที่ต้องตัดสินใจ ขั้นนี้เป็นขั้นที่สำคัญที่สุดเพราะถ้าไม่ตระหนักว่า จะต้องคิดตัดสินใจแล้ว กระบวนการคิดหา路ทาง ก็จะไม่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 "การรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์" การตัดสินใจทุกเรื่องจะต้องเกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ข้อมูลที่พูดถึงมีใช้ข้อมูลทั่วไปแต่จะต้องเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจ ดังนั้นบุคคลจึงต้องรู้ศิลปะแห่งการเข้าใจว่าข้อมูลอะไรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของเขา แหล่งข้อมูลจะได้มาจากไหนและจะได้ข้อมูลนั้นมาอย่างไร นอกจากนี้ข้อมูลบางชนิดจะได้มาจากภายนอก ส่วนข้อมูลบางชนิดจะต้องแสวงหาเองจากภายใน

ขั้นที่ 3 "รู้จักทางเลือกที่มีอยู่" จากการรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 2 อาจทำให้บุคคลเริ่มมองเห็น路ทางเลือกของเขาขึ้นมาได้บ้าง ถ้าทางเลือกมีไม่มากอาจจะขอให้เขาใช้ความคิดถึงทางเลือกอื่นที่น่าจะเป็นไปได้มาพิจารณาประกอบและเมื่อได้ทางเลือกพอสมควรแล้ว ก็ให้เขาเขียนทางเลือกเหล่านี้ลงในกระดาษ

ขั้นที่ 4. "การชั่งน้ำหนักตัวเลือกแต่ละตัว" สำหรับขั้นนี้จะต้องให้บุคคลลองพิจารณาว่าในแต่ละทางเลือกมีผลดี ผลเสียอย่างไร ผลดีผลเสียในทันทีหมายความว่าถึง

ที่เกี่ยวกับชีวิตของเขาไม่ส่งผลดีสำหรับบุคคลอื่น และให้บุคคลนำผลดีผลเสียในแต่ละตัวมาชั่งน้ำหนักดูว่าตัวเลือกใดมีน้ำหนักดีกว่าตัวเลือกอื่น

ขั้นที่ 5. "การตัดสินใจเลือก" ถ้าบุคคลใดทำขั้นที่ 4 เรียบร้อย เขาก็พร้อมที่จะตัดสินใจเลือกในการเลือกของเขาในขั้นนี้ส่วนใหญ่จะเป็นจากอันดับของตัวเลือกที่ได้เขียนไว้ในขั้นที่ 4 นั้นเองอย่างไรก็ตาม เขาอาจจะเลือกได้มากกว่า 1 อันดับ ถ้าการเลือกนั้นเป็นความต้องการของเขา

ขั้นที่ 6. "การดำเนินการ" เมื่อได้ตัดสินใจว่าจะทำอะไรเรียบร้อยแล้ว บุคคลก็พร้อมที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจไว้ในขั้นที่ 5

ขั้นที่ 7. "การทบทวนการตัดสินใจและผลที่ได้รับ" เมื่อปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจไปแล้วบุคคลจะพบว่า การตัดสินใจเลือกของเขาสามารถช่วยหรือไม่ในการแก้ปัญหาจากขั้นที่ 1 ถ้าพบว่าผลของการตัดสินใจได้ช่วยในการแก้ปัญหา เขาก็จะยึดอยู่กับการตัดสินใจนั้น แต่ถ้าปรากฏว่าไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาได้ก็อาจจะต้องเริ่มกระบวนการใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มจากขั้นที่ 2 หรือ 3 ทั้งนี้แล้วแต่ความจำเป็น

2.1.4 ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพของเกอแลต (Gelatt's Decision Making Theory)

ทอลเบิร์ต (สุภาวดี บุญดวงศรี. 2528 : 138-139 ; อ้างอิงมาจาก Tolbert. 1974) กล่าวถึงทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลตว่าเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจมีลักษณะเป็นวัฏจักรตามธรรมชาติ แบ่งเป็นขั้น ๆ ดังนี้คือ

1. กำหนดเป้าหมายในการเลือก โดยกำหนดตัวเลือกตามความต้องการเลือกอาชีพอาจจะมีตัวเลือกหลาย ๆ อย่างก็ได้
2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเลือกเหล่านั้น ถ้าหากเป็นตัวเลือกการศึกษา ก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร หลักสูตร จำนวนผู้เรียนที่สถานศึกษารับไว้ได้ และค่าใช้จ่าย เป็นต้น และถ้าเป็นการเลือกอาชีพก็ควรรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ

ของตลาดแรงงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ สวัสดิการที่ได้รับ รายได้ และการฝึกอบรม เพื่อเข้าสู่อาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลต้องรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองอีกด้วย เป็นต้นว่า ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ และทัศนคติ

3. นำข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพหรือการศึกษาที่ได้รวบรวมไว้แล้วนั้นมา เปรียบเทียบกับข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อทำนายถึงความเป็นไปได้และผลที่เกิดขึ้นหลังจาก การตัดสินใจเลือกแล้ว

4. ทำความกระจ่างแจ้งกับระบบค่านิยมของตน แล้วนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เลือกตัวเลือกที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด

5. ประเมินตัวเลือกทั้งหมดแล้วตัดสินใจแบบเด็ดขาด หรือแบบค้นหา ข้อมูลเพิ่มเติมอีกถ้าเป็นการตัดสินใจแบบเด็ดขาด บุคคลก็จะประเมินถึงการทำนายผลที่เกิดขึ้น จากการตัดสินใจนั้นอีกครั้งเพื่อความมั่นใจและถ้าหากเป็นการตัดสินใจแบบค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม อีกบุคคลก็จะกลับขั้นที่ 2 ใหม่ ดำเนินการจนครบทุกขั้นจนสามารถตัดสินใจได้

จากทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ ดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า การตัดสินใจ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อช่วยให้บุคคลสามารถตกลงใจเลือกทางเลือกใดทางเลือก หนึ่งที่ผ่านการพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสมกับบุคคลนั้นมากที่สุด

2.1.5 ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

2.1.5.1 ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Traits and Factors Theory)

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 13-14) มีหลักการว่าบุคคลใช้ชีวิตารณาดัดนิสัยใจเลือกอาชีพโดยอาศัย หลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน ซึ่งมีรากฐานมาจากจิตวิทยา ความแตกต่างระหว่างบุคคล และจิตวิทยาประยุกต์ โดยมีหลักการว่าบุคคลประกอบด้วยลักษณะ หลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกลักษณะ เป็นต้นว่า เป็น

คนชอบเก็บตัว แสดงตัว ใจเย็นหรือใจร้อนซึ่งสามารถสำรวจและวัดได้ด้วยแบบทดสอบทางจิตวิทยาหรือแบบสำรวจ ตลอดจนใช้การสังเกตหรือ การสัมภาษณ์ นอกจากนั้นยังเห็นว่าบุคคลเลือกอาชีพ โดยพิจารณาลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาตนเอง เป็นต้นว่า การพิจารณาลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ และการเลือกอาชีพของบุคคลไม่ใช่การลองผิดลองถูกแต่ต้องใช้ความคิดพิจารณาวิเคราะห์เป็นอย่างดีหลักการเลือกอาชีพของทฤษฎีนี้มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ตนเอง โดยบุคคลจะวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ และองค์ประกอบของตนเอง เป็นต้นว่าความสามารถ ความสนใจ ความถนัด บุคลิกภาพ ฐานะเศรษฐกิจ สภาพการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัว

2. การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะแสวงหาความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพเป็นต้นว่าความรู้เกี่ยวกับลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคง และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพต่าง ๆ

3. การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยอาศัยหลักการวิเคราะห์ตนเองและวิเคราะห์อาชีพประกอบกัน

เอม แคทซ์ (วัชร ทรัพย์มี. 2523 : 17 ; อ้างอิงมาจาก Katz. 1963) ได้ชี้แจงหลักในการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไปใช้ประโยชน์ในการแนะแนวอาชีพดังนี้

1. บุคคลแต่ละคนไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ
2. ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือ บุคคลอาจเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสมหรือเสียเวลามากในการเลือกอาชีพ
3. ควรให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการพิจารณาดำเนินการเลือกอาชีพที่เหมาะสมตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น

4. การเลือกอาชีพของบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือก
สาขาการศึกษา

5. การเลือกอาชีพของบุคคลจะต้องมีการวางแผนการ
ล่วงหน้าเพื่อจะได้เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเองและประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือก
แล้วนั้น

6. เนื่องจากองค์ประกอบด้านต่าง ๆ คือ ความถนัด
ความสนใจสติปัญญา บุคลิกภาพ และสังคม มีความสำคัญมากต่อการเลือกอาชีพฉะนั้นผู้ให้
คำปรึกษาจะต้องเข้าใจองค์ประกอบเหล่านี้และอิทธิพลของสิ่งเหล่านี้ที่มีต่อบุคคลอื่นจะช่วย
ให้บุคคลเข้าใจตนเองได้ดีขึ้นและพัฒนาโครงการในอนาคตของตนเพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพ
ที่เหมาะสมต่อไป

จากทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล
สรุปได้ว่าบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งด้านความถนัด ความสนใจ สติปัญญา บุคลิกภาพ
และทางสังคม ฉะนั้นการที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใดจึงต้องวิเคราะห์ตนเองและ
วิเคราะห์อาชีพเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่าลักษณะบุคลิกภาพของตนเองเหมาะสมกับอาชีพใด
มากที่สุดแล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น

2.1.5.2 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory
of Vocational Choice)

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (วัชร ทรัพย์มี, 2523 :

18-19) มีแนวความคิดว่าแบบฉบับของพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
โดยมีหลักการว่าบุคคลจะเลือกอาชีพเหมาะกับบุคลิกภาพของตน รูปแบบบุคลิกภาพของบุคคล
ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพต่าง ๆ และเป็นแนวทางการเลือกอาชีพของบุคคลมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้พลังกำลังและ เป็น
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรูปธรรมหรือกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อนเป็นบุคคลที่พยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรม

ที่ต้องสนทนาหรือสังคมกับบุคคลอื่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้มักจะชอบอาชีพกิจกรรม เทคนิคช่าง
กีฬา

2. บุคคลที่ชอบกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด การแก้ปัญหา
มีลักษณะ เป็นนักวิชาการ บุคคลประเภทนี้มักจะสนใจอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ การคำนวณ อาชีพ
ที่ต้องศึกษาค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เช่น อาชีพนักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักคำนวณ

3. บุคคลที่ชอบสังคมกับบุคคลอื่น ชอบแสดงตัว รื่นเริง
ชอบสนทนากับบุคคลที่มีลักษณะ เช่นนี้มักจะสนใจอาชีพที่ได้มีโอกาสสังคมกับผู้อื่น ได้บริการสังคม เช่น
อาชีพนักสังคมสงเคราะห์ ครู และนักแนะแนว นักจิตบำบัด

4. บุคคลที่ชอบทำตามระเบียบแบบแผนเป็นคนประณีตและ
ยึดระเบียบนิยมน เป็นคนที่ไม่ค่อยยืดหยุ่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพเช่นนี้มักชอบทำงานที่มีระบบระเบียบ
ปฏิบัติไปตามระบบระเบียบที่มีอยู่ เช่น งานด้านสารบรรณ เลขานุการ บรรณารักษ์

5. บุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้นำ ชอบชักจูงผู้อื่น ชอบมีอำนาจ
ชอบแสดงตัวและมีความเชื่อมั่นในตนเอง บุคคลประเภทนี้มักจะชอบอาชีพที่ตนเองจะได้แสดงลักษณะ
ของตน เป็นต้นว่า อาชีพนักการเมือง นักธุรกิจ นักโฆษณา ประชาสัมพันธ์

6. บุคคลที่ชอบความงาม รักศิลปะ มีความเป็นตัวของตัวเอง
ตัวเองสูง ไม่ค่อยควบคุมตนเองและมักทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจปรารถนาบุคคลที่มีลักษณะ เช่นนี้มัก
เลือกอาชีพด้านศิลปะ เช่น อาชีพศิลปิน นักประพันธ์

ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์นี้ถ้าบุคลิกภาพของบุคคลลงที่เฉพาะ
สำหรับอาชีพใดและได้รับความช่วยเหลือจากการได้รับข้อมูลด้านอาชีพ และการให้คำปรึกษา
ด้านอาชีพแล้วจะทำให้เลือกอาชีพได้สะดวกและเหมาะสม ถ้าบุคคลใดมีบุคลิกภาพที่ไม่คงที่ใน
ทางหนึ่งทางใดแล้วหรือไม่มีความชอบหรือความสนใจในด้านใดเสียเลยจะประสบปัญหาใน
การเลือกอาชีพและถ้าบุคคลใดไม่สามารถเลือกอาชีพตามความต้องการอันดับแรกของตนได้
ก็จะเลือกอันดับรองลงมา

2.1.5.3 ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบอร์ก กิ้นส์เบอร์ก อะเซลแรด และเฮอร์มา (Ginzberg, Ginsburg, Axelrad and Herma)

กินซ์เบอร์ก กิ้นส์เบอร์ก อะเซลแรดและเฮอร์มา (พ่วงพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 90 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg and others. 1951) ได้ศึกษา เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพและได้สรุปเป็นทฤษฎีไว้ดังนี้

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เมื่ออายุน้อยที่สุดประมาณ 6-7 ปี และการตัดสินใจเลือกอาชีพจะมีมากขึ้นเมื่ออายุ 10 ปี หรือมากกว่า
2. การตัดสินใจเลือกอาชีพแต่ละครั้งในระยะวัยรุ่น จะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลนั้นตั้งแต่ระยะแรก ๆ ของชีวิตเป็นต้นมาและมีอิทธิพลต่อไปในอนาคตด้วยการตัดสินใจเลือกอาชีพในระยะวัยรุ่นนั้น โดยทั่วไปเมื่อเกิดขึ้นแล้วมักจะ ไม่เปลี่ยนแปลงอีก
3. การตัดสินใจเลือกอาชีพ ต้องการความสมดุลย์ของ องค์ประกอบส่วนบุคคลกับโอกาสและขีดจำกัดของความเป็นจริง

จากทฤษฎีของกินซ์เบอร์กและคณะ สรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเข้าสู่วัยรุ่น ซึ่งเมื่อมีการตัดสินใจเลือกอาชีพเกิดขึ้นแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงอีก และประสบการณ์ของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของบุคคลนั้น

2.1.5.4. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของไครท์ส (Crites)

ไครท์ส (พ่วงพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 91-94 ; อ้างอิงมาจาก Crites. 1971) เสนอแนวความคิดไว้ว่า เมื่อเกิดการเลือกอาชีพจะต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น 3 ประการ คือ

1. มีอาชีพให้เลือก บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ถ้าบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้

2. มีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ บุคคลจะต้องมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ในสังคมเรานั้นแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า "ทุกคนควรทำงาน"

3. มีอิสระในการเลือก บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย การเลือกอาชีพซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด ความชอบในอาชีพ ความปรารถนา หรือความมุ่งหวังในอาชีพและความสนใจในอาชีพ ซึ่งคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพแต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจมีความสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิกและ/หรือประกอบอาชีพนั้น

ลักษณะทั่วไปของการเลือกอาชีพที่ไครท์สกล่าวไว้มีดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบมิใช่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญแต่ละบุคคลจะมีการเลือกอาชีพที่แตกต่างกัน
2. การเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรต่าง ๆ เช่น

2.1 ตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variables) ได้แก่

2.1.1 วัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

แต่ผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน เพราะยังไปเกี่ยวข้องกับระดับชั้นต่าง ๆ ในสังคมอีกด้วย

2.1.2 ระดับชั้นทางสังคม มีความสัมพันธ์กับ

ตัวแปรอิสระ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม เชื้อชาติ เป็นต้น

2.1.3 เชื้อชาติ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.4 พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ จะพบว่า การเลือก

อาชีพ ระหว่างชนบทและในเมืองมีความแตกต่างกันมาก

2.1.5 ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณใน

กลุ่มอาชีพยังสรุปแน่ชัดไม่ได้ว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

2.1.6 ครอบครัว อาชีพของบิดาและการเลือก

อาชีพมีความสัมพันธ์กัน ส่วนการเลียนแบบจากบิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่สามารถสรุปได้

2.1.7 โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์

ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังมีจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาจจะเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

2.2 ตัวแปรตอบสนอง (Response Variables)

ได้แก่

2.2.1 ความถนัดทั่วไป ความสามารถ

ทางสมอง ไม่เพียงแต่จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับความชอบและความปรารถนาหรือความมุ่งหวังในอาชีพด้วย

2.2.2 ความสนใจ มีความสัมพันธ์กับการ

เลือกอาชีพ และความสนใจที่วัดได้จากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในอาชีพและการเลือกอาชีพของเพศหญิง จะมีความสัมพันธ์สูงกว่าของเพศชาย

2.2.3 บุคลิกภาพ มีหลักฐานสนับสนุนว่า

อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

ไครท์ส กล่าวถึง พัฒนาการของการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการ แบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมดเพราะอย่างน้อยพบว่ามีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในช่วงอายุ 14 ปี ถึง 16 ปี ซึ่งช่วงอายุนี้เด็กจะตัดสินใจไม่ได้และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือกในการเลือกอาชีพ

2. ภายหลังอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพจะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างทางเลือก ความชอบ ความปรารถนาหรือความมุ่งหวังและความสนใจ มีการเปลี่ยนแปลง

3. มีลำดับขั้นในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ยังกำหนดขอบเขตได้ไม่ตื้นกับบางครั้ง เป็นไปได้ว่าช่วงเพ้อฝัน (Fantasy Stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพและการเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจงจะปรากฏขึ้น ในระหว่างอายุ 18 ปี และ 21 ปี ในช่วงหรือระยะความเป็นจริง (Realistic Stage) ซึ่งเป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

จากทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเลือกอาชีพเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ มิใช่เกิดขึ้นโดยความบังเอิญ และการเลือกอาชีพจะขึ้นกับความชอบในอาชีพ ความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพของบุคคลนั้น นอกจากนี้การเลือกอาชีพยังมีความสัมพันธ์กับ วัฒนธรรม ระดับชั้นทางสังคม เชื้อชาติ ชุมชน ครอบครัว และโรงเรียนที่บุคคลนั้นเกี่ยวข้อง อยู่ด้วย

2.1.5.5 การเลือกอาชีพตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory of Career Choice)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (สุภาวดี บุญวงศ์. 2528 : 139 - 141) แบ่งองค์ประกอบของพัฒนาการด้านอาชีพออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. คุณสมบัติติดตัวมาแต่กำเนิดและความสามารถพิเศษ (Genetic Endowment and Special Abilities) องค์ประกอบด้านนี้มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ คือเป็นตัวกำหนดโอกาสทางอาชีพของบุคคล

2. สภาพสิ่งแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต (Environmental Conditions and Events) เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และความพึงพอใจในอาชีพต่าง ๆ ของบุคคล ตัวอย่างขององค์ประกอบนี้ได้แก่นโยบายของรัฐ สภาพภูมิศาสตร์ และทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นต้น

3. ประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experiences)

แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

3.1 ประสบการณ์การเรียนรู้แบบอาศัยเครื่องมือ

ประกอบ (Instrumental Learning Experiences) บุคคลจะเรียนรู้จากการมีปฏิริยาต่อสิ่งนั้นทั้งจากสังเกตผลการกระทำของตนเองและจากปฏิริยาของผู้อื่น ประสบการณ์การเรียนรู้แบบนี้จะมีอิทธิพลต่อการวางแผนการพัฒนาด้านอาชีพ เพราะบุคคลจะเลือกกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพที่ตนได้รับการเสริมแรงและปฏิเสธกิจกรรมเกี่ยวกับอาชีพที่ตนไม่ได้รับการเสริมแรงอย่างเพียงพอ

3.2 ประสบการณ์การเรียนรู้ระบบอาศัยความสัมพันธ์

(Associative Learning Experiences) ประสบการณ์การเรียนรู้แบบนี้ บุคคลไม่ได้เรียนรู้จากการลงมือกระทำด้วยตนเองแต่จะเรียนรู้จากการสังเกตผู้อื่น ภาพยนตร์และสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ แล้วนำผลมาสัมพันธ์กันสรุปเป็นรูปแบบการรับรู้ของตน เช่น จากคำพูดที่มีกาดิยน์เสมอ ๆ ว่า "นักการเมืองไม่ซื่อสัตย์" บุคคลก็จะสร้างรูปแบบการรับรู้อาชีพนี้ในลักษณะที่ อาชีพนักการเมืองไม่ซื่อสัตย์

4. งานที่มีลักษณะใกล้เคียงกับทักษะ (Tasks Approach Skills) ซึ่งเป็นงานที่บุคคลจำเป็นต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเป็นต้นว่า การแก้ปัญหา นิสัยการทำงาน ปฏิริยาทางอารมณ์และการใช้ความคิด เป็นต้น

ประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกอาชีพในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเกณฑ์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ บุคคลจะนำประสบการณ์ไปกำหนดเกณฑ์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพของตน ซึ่งอาจจะแตกต่างจากบุคคลอื่น ๆ
2. ด้านการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเลือกอาชีพ
3. ด้านการเข้าสู่อาชีพ เช่น การสมัครงาน การเลือกหลักสูตร และการเลือกสถานที่ศึกษา เพื่อฝึกอาชีพตามที่ตนต้องการ

สรุปได้ว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล จะมีขอบเขต และรายละเอียดแตกต่างกันขึ้นอยู่กับคุณสมบัติที่บุคคลติดตัวมาตั้งแต่กำเนิดและโอกาสเรียนรู้ ทางสังคมจึงมีผลให้การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลแตกต่างกันไปด้วย การตัดสินใจเลือก อาชีพคือกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตเช่นเดียวกับประสบการณ์การเรียนรู้

2.1.6 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

2.1.6.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg's Theory of Career Development)

กินซ์เบิร์ก (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 97-99 ; อ้างอิงมาจาก Ginzberg. 1951) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมาจากทฤษฎีการเลือก อาชีพโดยแบ่งกระบวนการของการตัดสินใจเลือกอาชีพ (The Process of Occupational Decision Making) เป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะของความเพ้อฝัน เป็นระยะที่เด็กมีอายุ ประมาณ 6-11 ปี ในระยะนี้เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา เด็กไม่สามารถที่จะประมาณความสามารถ โอกาสและขอบเขตต่าง ๆ ของความจริงได้

ระยะที่ 2 ระยะพิจารณาเลือกอาชีพ โดยยังไม่ตัดสินใจ แน่นนอน เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 ปี ถึง 17 ปี ในระยะนี้เด็กจะพิจารณาเลือก อาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น จะนำความสนใจ ความสามารถและค่านิยมของตนเอง มา ร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ ในบางครั้งเด็กก็จะพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบเห็นหรือตามที่ ตนเข้าใจแต่ยังไม่ได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ทั่วถึง การเลือกอาชีพใน ระยะนี้จึงยังไม่แน่นอน ระยะที่ 2 นี้ จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ ได้ 4 ระยะ คือ

1. ระยะความสนใจ อยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี ระยะนี้ ความสนใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยเด็กจะไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง เพียงแต่ตระหนักว่าความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพด้วยเหมือนกัน

2. ระยะความสามารถ อยู่ในช่วงอายุ 13-14 ปี

ระยะนี้ได้ก่อกำเนิดถึงความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยเด็กพิจารณาว่า นอกจากความสนใจ จะมีความสำคัญแล้ว ความสามารถก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเลือก อาชีพ แต่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสามารถยังไม่สมบูรณ์ การเลือกอาชีพระยะนี้จึงยังไม่มี การตัดสินใจที่แน่นอน

3. ระยะคำนิยม อยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี ระยะนี้คำนิยม

เริ่มเข้ามาสู่กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพและในระยะนี้เด็กจะให้ความสำคัญของ คำนิยมเหนือกว่าความสนใจและความสามารถ

4. ระยะหวั่นไหวหวัต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในช่วงอายุ

ประมาณ 17 ปี ระยะนี้บุคคลได้นำความสนใจ ความสามารถ และคำนิยม มาพิจารณาร่วมกัน ในการเลือกอาชีพ แต่ต้องค้ำประกอบหรือปัจจัยทางสภาพความเป็นจริง ยังนำมาร่วมพิจารณาด้วย น้อยมากในระยะนี้มีการวางแผนการเลือกอาชีพแต่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน ระยะนี้ยังอยู่ ในขั้นทดลองเลือกแม้ว่าบุคคลนั้นจะตระหนักว่า การตัดสินใจของเขาในขณะนั้นจะมีผลต่ออนาคต ของเขา

ระยะที่ 3 ระยะความเป็นจริง อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี

จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบทางด้านอาชีพและองค์ประกอบส่วนบุคคลประกอบกัน เพื่อใช้ในการ การตัดสินใจเลือกอาชีพและจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง ระยะความเป็นจริงนี้ จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย ๆ คือ

1. ระยะสำรวจอาชีพ เป็นระยะสำรวจอาชีพและโอกาส

ในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ว่าอาชีพใดจะเหมาะสมกับตนเอง โดยพยายามจะตัดสินใจเลือกให้ ตรงกับความเป็นจริง

2. ระยะการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพเป็นระยะที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยมีการรวมชอบระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งในระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ ภายหลังจากได้ฝึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว

3. ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ระยะนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามกำหนดอาชีพต่าง ๆ ที่จะเลือกให้แคบเข้า เพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะเจาะจงและเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจเลือกโดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์ก สรุปได้ว่าการเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป โดยพิจารณาตนเองเป็นสำคัญและจะมีการพัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงระยะความเป็นจริงที่น่าคุณสมบัติของอาชีพมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

2.1.6.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super's Theory of Career Development)

ซูเปอร์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2528 : 104-107 ; อ้างอิงมาจาก Super. 1957) ได้ศึกษาแบบแผนหรือแบบฉบับของอาชีพเป็นระยะยาวถึง 20 ปี และได้เสนอขั้นพัฒนาการทางอาชีพเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต อยู่ในช่วงตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 ปีเป็นขั้นของการพัฒนาความรู้สึกรู้จักคิดที่มีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ โดยเริ่มพัฒนาจากการถือตนตามแบบบุคคลสำคัญในครอบครัวหรือในโรงเรียน ในช่วงแรกของขั้นการเจริญเติบโตนี้ เด็กจะมีความต้องการและความเพ้อฝันมาก ส่วนความสนใจและความสามารถจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้นและได้มีโอกาสทดสอบในสภาพความเป็นจริงมากขึ้น ทั้งนี้จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ ระยะนี้เด็กจะมีอายุอยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต

ระยะที่ 2 ระยะเพื่อฝัน เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 4-10 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดถึงเรื่องอาชีพในลักษณะเพื่อฝันและอาจมีการเล่นหรือการแสดงบทบาทตามความเพื่อฝัน

ระยะที่ 3 ระยะความสนใจ เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-12 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพตามความสนใจของตนเอง โดยจะใช้ความชอบและความสนใจเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ

ระยะที่ 4 ระยะความสามารถ เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 13-14 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ของตนและมีความต้องการอยากจะทำหรือต้องการฝึกงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ ขั้นนี้บุคคลมีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือจากงานอดิเรก หรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงาน และจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับขั้นการสำรวจนี้แบ่งเป็นระยะย่อย ๆ 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอนอยู่ในช่วงอายุ 15-17 ปี โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสในการได้งานทำ สำหรับในระยะนี้นั้น จะมีการลองเลือกปฏิบัติอภิปรายการทำงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประสบการณ์อื่น ๆ

ระยะที่ 2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพหรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในระหว่างอายุ 18-21 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยจะพิจารณาจากลักษณะของตนเอง

ลักษณะของงานอาชีพ และโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นระยะที่บุคคลเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงาน เตรียมตัวให้พร้อมในการทำงาน

ระยะที่ 3 ระยะทดลองปฏิบัติ อยู่ในช่วงอายุ 22-24 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว และเริ่มทดลองปฏิบัติงานหรือทำงานในอาชีพที่เลือกนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างหลักฐาน เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวรอยู่ในช่วงอายุ 25-44 ปี เป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจและความพยายามในการทำงานเพื่อจะได้ยึดเป็นอาชีพที่ถาวร แต่ในระยะต้น ๆ ของขั้นสร้างหลักฐานนี้อาจมีการทดลองงานและเปลี่ยนงานอยู่บ้าง แต่คนบางคนก็อาจจะไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงาน สำหรับขั้นนี้แบ่งเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงาน หากว่าบุคคลนั้นไม่พึงพอใจในงาน ซึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงอีกหนึ่งหรือสองครั้งจึงจะพบงานที่ยึดเป็นอาชีพถาวร สำหรับบางคนอาจไม่มีระยะนี้ คือ เขาจะประกอบอาชีพที่ถาวรเลย ไม่มีการเปลี่ยนงาน

ระยะที่ 2 ระยะสร้างความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในช่วงอายุ 31-44 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มทำงานตามแผนอาชีพที่กระจ่างชัด เพื่อสร้างงานให้มีความมั่นคงและพัฒนางานให้ก้าวหน้า

ขั้นที่ 4 ขั้นการคงไว้ซึ่งความมั่นคงในอาชีพหรือขั้นของชีวิตที่มั่นคงอยู่ในช่วงอายุ 45-64 ปี เป็นขั้นที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพโดยจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้วและสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นความเสื่อมถอย เป็นขั้นที่บุคคลมีอายุ 65 ปี
 ขึ้นไปขั้นนี้บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เริ่มมีความเสื่อมถอยทั้งพลังปัญญา
 และพลังทางร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของงาน และหยุดงานนั้นไปในที่สุด หรืออาจ
 จะมีกิจกรรมอื่น หรืองานครึ่งเวลา หรืองานอดิเรก ทดแทนงานอาชีพเดิม สำหรับขั้นนี้ จำแนก
 เป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะลดการทำงาน อยู่ในช่วงอายุ 65-70 ปี
 เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพของตน การทำงานของบุคคลในช่วงนี้
 จะช้าลงบางคนมีการเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน ลักษณะงาน หรืออาจจะทำงานเป็นบางเวลา

ระยะที่ 2 ระยะเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง คือตั้งแต่
 อายุ 71 ปี ขึ้นไปเป็นช่วงของการพักผ่อน หยุดประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิงแต่บางคนอาจ
 จะทำงานไปเรื่อย ๆ จนถึงอายุขัย

จากทฤษฎีที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางอาชีพของบุคคล
 เริ่มขึ้นตั้งแต่อายุ 3 ปี คือ ตั้งแต่เป็นเด็กที่ยังไม่สนใจเลือกอาชีพอย่างจริงจังจนกระทั่งถึง
 วัยชราซึ่งเป็นขั้นความเสื่อมถอยจนไม่สามารถทำงานได้ การพัฒนาทางอาชีพนั้นบุคคลแต่ละคน
 ต่างก็มีพัฒนาการแตกต่างกันขึ้นอยู่กับองค์ประกอบส่วนตัวของบุคคลนั้น

2.1.6.3 ทฤษฎีของทีเดอแมนและโอฮารา (Tiedeman and
 O'Hara's Theory)

ทีเดอแมนและโอฮารา (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 :
 114-116 ; อ้างอิงมาจาก Tiedeman and O'Hara's. 1963) กล่าวถึงพัฒนาการทาง
 อาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น 4 ขั้น
 ย่อย ๆ คือ

1.1 ขั้นสำรวจ บุคคลจะสำรวจตนเองและประเมินตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ ความปรารถนาหรือมุ่งหวังในอาชีพพร้อมทั้งจะสำรวจลักษณะอาชีพ วิชาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ ข้อดี ข้อบกพร่องของอาชีพ การทำงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ ตลอดทั้งความก้าวหน้าในอาชีพ

1.2 ขั้นฝึกความคิด บุคคลจะฝึกความคิด ภายหลังการประเมินตนเองและวิเคราะห์เกี่ยวกับอาชีพในขั้นสำรวจแล้ว เพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพต่อไป

1.3 ขั้นลองเลือกอาชีพ บุคคลจะพยายามลองเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาภายหลังการประมวลความคิดและฝึกความคิด เพื่อจะตัดสินใจเลือกอาชีพหรือเลือกเรียนเกี่ยวกับสาขาวิชานั้น

1.4 ขั้นการพิจารณารายละเอียด เพื่อความกระจ่างชัดในการตัดสินใจบุคคลจะแยกแยะรายละเอียดต่าง ๆ และวิเคราะห์ทางเลือกให้ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เพื่อจะได้ตัดสินใจเลือกอาชีพหรือสาขาวิชาชีพที่แน่นอน

ขั้นที่ 2 ขั้นประกอบอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพ
แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ 3 ชั้น คือ

2.1 ขั้นนำตนเองเข้าสู่อาชีพหรือการศึกษา บุคคลจะเข้าทำงานพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติงาน ตามที่ได้ตัดสินใจแล้ว สำหรับบางคนนั้นจะเข้าศึกษาตามสาขาวิชาชีพที่ตนได้ตกลงเลือก

2.2 ขั้นปฏิรูปหรือขั้นเปลี่ยนแปลงปรับปรุง บุคคลบางคนที่ไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพหรือในการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาชีพที่เลือกแล้วนั้น เขาอาจจะปรับปรุงตนเองหรือสำรวจอาชีพ หรือการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเขาต่อไป

2.3 ขั้นตอนการรักษาเพื่อความมั่นคงในอาชีพหรือเพิ่มความมั่นคง
ในการประกอบอาชีพบุคคลจะมุ่งมั่นปฏิบัติงานในอาชีพที่ได้เลือกแล้วให้เจริญก้าวหน้าและเพื่อความมั่นคงในอาชีพต่อไป หรือบางคนที่กำลังศึกษาในสาขาวิชาชีพที่เขาเลือกแล้ว ก็จะพยายามศึกษาเพื่อจะได้ประกอบอาชีพนั้น ๆ ต่อไปภายหลังที่สำเร็จการศึกษา

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคคลจะมีพัฒนาการทางอาชีพเริ่มตั้งแต่การเตรียมตัวการเลือกอาชีพ โดยสำรวจตนเอง สำรวจลักษณะอาชีพแล้วนำข้อมูลทั้งสองประกอบการพิจารณาเลือกอาชีพ เมื่อเลือกอาชีพได้แล้วจึงประกอบอาชีพและปรับตัวในการประกอบอาชีพเพื่อความก้าวหน้าในอาชีพต่อไป

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน (Richardson. 1991) ได้ศึกษาผลของการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีการวางแผนและการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น

เดนตัน (Denton. 1988) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เพศ เชื้อชาติ ค่านิยมเจตคติและขนาดของโรงเรียนส่งผลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

2.2.2 งานวิจัยในประเทศไทย

ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 52) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนว มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูง

กว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพกับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทนา กาไหล่ทอง (2537: 52) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย สรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้ จากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพและการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 17 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ที่สมัครใจเข้ารับการทดลอง โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 69 คน ตอบแบบสอบถามเรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพแล้วผู้วิจัยตรวจให้คะแนน
2. นำคะแนนของนักเรียนทุกคนมาเรียงจากสูงไปต่ำ แล้วคัดเลือกเฉพาะนักเรียนที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวน 17 คน
3. สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองของนักเรียนในข้อ 2 ปรากฏว่านักเรียนสมัครใจเข้ารับการทดลอง จำนวน 16 คน
4. สุ่มอย่างง่ายนักเรียนในข้อ 3 อีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

1.2 สร้างแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยปรับปรุงจากแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพของ ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 112-123) โดยแบบสอบถามมีลักษณะข้อคำถามเป็นสถานการณ์

1.3 นำแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์พรณิศา วาณิชยการ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วจำนวน 12 สถานการณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพนมทวนชนูปถัมภ์ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 100 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้การทดสอบที (t - test) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า 1.75 ขึ้นไปมาใช้ในการทดลอง แต่ในที่นี้ใช้เฉพาะค่าที่สูง ได้แบบสอบถาม 10 สถานการณ์ มีค่า t ระหว่าง 8.61-16.96

1.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรของ Cronbach หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 132-133) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91

ตัวอย่างแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่า ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ขอให้นักเรียนระบุตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
3. ทางเลือกที่มีอยู่
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะตัดสินใจเลือก

ในการตอบขอให้นักเรียนตอบให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน

สถานการณ์

นิตากำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 หลังจากจบการศึกษาแล้ว เธอจะเรียนต่อสายอาชีพะทางด้านเลขานุการ เพราะสามารถสมัครเข้าทำงานได้หลายแห่ง เธอฝันว่าตนเองจะต้องทำงานในบริษัทส่งสินค้าออกนอกประเทศ ผลการเรียนของเธออยู่ในระดับปานกลาง และนิตาได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วว่าตนเองสามารถจะเรียนต่อทางด้านเลขานุการได้หรือไม่ อาจารย์ก็แนะนำว่านิตาสามารถเรียนได้ และขอให้นิตาขยันมากขึ้น พ่อแม่ของนิตาอยากให้เธอเรียนต่อทางด้านการเกษตร เพื่อจะได้ไปช่วยทำงานในสวนของพ่อแม่ แต่นิตาต้องการทำงานในสวนมาก เธอไม่ทราบว่าตัดสินใจอย่างไรดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจคือ.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์คือ.....
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี.....ทาง คือ.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะตัดสินใจเลือกคือ.....

เกณฑ์การให้คะแนน

คำตอบที่ถูกต้องและครบตามที่เฉลย	ให้	2	คะแนน
คำตอบที่ถูกต้องแต่ไม่ครบตามที่เฉลย	ให้	1	คะแนน
คำตอบที่ไม่ถูกต้อง	ให้	0	คะแนน

คำตอบข้อ 1 ต้องตอบถูกจึงจะพิจารณาให้คะแนนข้อต่อไป

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพและทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล โดยศึกษารูปแบบการให้คำปรึกษาด้านอาชีพแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยครั้งนี้

2.3 นำโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คนได้แก่ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์พรณิศา วาณิชยการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการและการประเมินผล แล้วผู้วิจัยนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 นำโปรแกรมจากข้อ 2.3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทดมทวน ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน
แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริง

ลักษณะของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์
ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์
ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลของวิลเลียมสัน โดยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาและ
ให้คำปรึกษากลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล คนละ 14 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง
ต่อคน ในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 09.10 น.-11.40 น. และ 13.00 น.-13.50 น.
ระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538 โดยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็น
รายบุคคลติดต่อกันไป เป็นเวลา 7 สัปดาห์ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

3. โปรแกรมการสอนแบบปกติ

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

3.2 สร้างโปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพให้
สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยครั้งนี้

3.3 นำโปรแกรมการสอนแบบปกติไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่
รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ พงศ์ประยูร และอาจารย์
พรณิศา วาณิชการ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่าง วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ
และการประเมินผล แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมจากข้อ 3.3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ทดมทวน ที่ไม่เข้ากลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 8 คนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้จริง

โปรแกรมการสอนแบบปกติ ผู้วิจัยใช้เวลาทดลอง 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง
ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00 น.-15.50 น. ระหว่าง
วันที่ 20 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538 (ดังรายละเอียดในภาคผนวก)

การดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2528 : 78) ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control - Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ตัวแปรอิสระ	ทดสอบหลัง
R_E	T_{1E}	X_E	T_{2E}
R_C	T_{1C}	X_C	T_{2C}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

R_E	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง
R_C	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มควบคุม
T_{1E}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มทดลอง
T_{1C}	แทน	ทดสอบก่อนในกลุ่มควบคุม
X_E	แทน	การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลซึ่ง ใช้ในกลุ่มทดลอง
X_C	แทน	การสอนปกติซึ่งใช้ในกลุ่มควบคุม
T_{2E}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มทดลอง
T_{2C}	แทน	ทดสอบหลังในกลุ่มควบคุม

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง
2. การดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังรายละเอียดต่อไปนี้
 - 2.1 กลุ่มทดลอง ให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยให้คำปรึกษา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 09.10 น.-11.40 น. และ 13.00 น.-13.50 น. ระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538
 - 2.2 กลุ่มควบคุม ใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยสอน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00 น.-15.50 น. ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538
3. ภายหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับฉบับที่สอบก่อนการทดลองแล้ว เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง
4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 3 ไปวิเคราะห์สมมติฐานทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้คะแนนจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched - Pairs Signed - Ranks Test)

2. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการสอนแบบปกติ โดยการใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched - Pairs Signed - Ranks Test)

3. เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ โดยการใช้การทดสอบของ แมนวิทนี (The Mann - Whitney U Test)

วิธีจัดการกับข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานได้แก่

1.1 หาค่าเฉลี่ย โดยสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ตัวกลาง เลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 หาค่าความแปรปรวน โดยสูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ . 2534 : 74)

$$S^2 = \frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n - 1)}$$

เมื่อ	X	แทน	คะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่ามัธยฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 48)

$$Mdn = L + \left[\frac{N/2 - F}{f} \right] i$$

เมื่อ	L	แทน	ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีมัธยฐานอยู่
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมด
	F	แทน	ความถี่สะสมตั้งแต่คะแนนต่ำสุดถึงชั้นคะแนนก่อนชั้นที่มีมัธยฐานอยู่
	f	แทน	ความถี่ของคะแนนในชั้นที่มีมัธยฐาน
	i	แทน	อันตรภาคชั้น

1.4 หาส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 65)

$$Q.D. = \frac{Q_3 - Q_1}{2}$$

เมื่อ	Q_1	แทน	ค่าควอไทล์ที่ 1
	Q_3	แทน	ค่าควอไทล์ที่ 3

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้การทดสอบที (t - test) ซึ่งจะแบ่งกลุ่มที่ได้น้ำหนักคะแนนสูงออกมา 25 เปอร์เซนต์เป็นกลุ่มสูงและกลุ่มที่ได้น้ำหนักคะแนนต่ำออกมา 25 เปอร์เซนต์เป็นกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152-154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S^2_H}{n_H} + \frac{S^2_L}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S^2_H	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S^2_L	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยใช้สูตรของ Cronbach หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์.2531 : 132-133)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S^2_i}{S^2_t} \right]$$

เมื่อ	∞	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ
	n	แทน	จำนวนข้อ
	S^2_1	แทน	คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
	S^2_t	แทน	คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน

3.1 เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนภายในกลุ่ม ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 91-97)

3.2 เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบของ แมน-วิทนี (The Mann - Whitney U Test) (นิภา ศรีไพโรจน์. 2533 : 120-128)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐานของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
Mdn(diff)	แทน	ค่ามัธยฐานของความแตกต่างของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
Q.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
Q.D.(diff)	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของความแตกต่างของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
T	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของวิลคอกัน
U	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการทดสอบของ แมน - วิทนี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอลำดับของการวิเคราะห์ ดังนี้

1. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและของกลุ่มควบคุมก่อนการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและก่อนการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn	Q.D.	U
กลุ่มทดลอง	8	26.50	14.50	25
กลุ่มควบคุม	8	8.50	17.67	

จากตาราง 2 แสดงว่า ก่อนการทดลอง การตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	26.50	14.50	0
หลังการทดลอง	8	75.50	11.75	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 ปรากฏว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนดีขึ้นหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล ทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น

3. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

การทดสอบ	N	Mdn	Q.D.	T
ก่อนการทดลอง	8	8.50	17.67	1
หลังการทดลอง	8	51.50	17.00	

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 ปรากฏว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น

4. เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ ดังแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	N	Mdn(diff)	Q.D.(diff)	U
กลุ่มทดลอง	8	40.50	23.00	26.5
กลุ่มควบคุม	8	32.50	30.50	

จากตาราง 5 ปรากฏว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน ที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลกับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
2. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากการสอนแบบปกติ
3. นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 17 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2537 ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ที่สมัครใจเข้ารับการทดลอง แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพ แบ่งออกเป็น

2 วิธี คือ

3.1.1 การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

3.1.2 การสอนแบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเลือกอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
3. โปรแกรมการสอนแบบปกติเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบ

Randomized Control-Group Pretest - Posttest Design

2. การทดสอบก่อนการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ แล้วเก็บคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

3. การทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 กลุ่มทดลอง ให้นักศึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลตามโปรแกรมที่กำหนดไว้โดยให้นักศึกษา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เวลา 09.10 น.-11.40 น. และ 13.00 น.-13.50 น. ระหว่างวันที่ 19 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538

3.2 กลุ่มควบคุม ใช้การสอนแบบปกติตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ โดยสอน 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 15.00 น. - 15.50 น. ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538

4. การทดสอบหลังการทดลอง ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบสอบถามชุดเดียวกับฉบับที่สอบก่อนการทดลองแล้วเก็บคะแนน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามดังกล่าวไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง แล้วนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์สมมติฐานทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการให้นักศึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test)

2. เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนก่อนและหลังการสอนแบบปกติ โดยใช้การทดสอบของ วิลคอกซัน (The Wilcoxon's Matched-Pairs Signed-Ranks Test)

3. เปรียบเทียบผลต่างของการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลกับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ โดยการใช้การทดสอบของแมนวิทนี (The Mann - Whitney U Test)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น หลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีการตัดสินใจเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอนวมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ทั้งนี้เพราะว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักและเข้าใจอาชีพและกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาตามขั้นตอน คือ ขั้นที่หนึ่ง ขั้นวิเคราะห์เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง รู้จักและเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับด้านอาชีพ โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพกับอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทางการเรียน ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบ รวมทั้งพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนรู้ด้วย ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะอาชีพ ความสำคัญของอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพ รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน ขั้นที่สอง ขั้นการสังเคราะห์ เป็นการผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตัวผู้รับคำปรึกษาและอาชีพ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้รู้จักตนเอง รู้จักอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพ ขั้นที่สาม ขั้นการวินิจฉัย เป็นการนำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาของผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขั้นที่สี่ ขั้นการคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น และเสนอแนะทางเลือกแก่ผู้รับคำปรึกษา ขั้นที่ห้า ขั้นการให้คำปรึกษา โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ขั้นที่หก ขั้นการติดตามผล ภายหลังการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งผู้วิจัยติดตามผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพว่าหลังจากผู้รับคำปรึกษาได้รับคำปรึกษาแล้วผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับวัชรีย์ ทรัพย์มี (2523 : 89) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้ได้พัฒนาความเข้าใจตนเองและองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองกับทั้งช่วยให้เข้าใจโลกของงาน ตลอดจนสามารถผสมผสาน สองสิ่งนี้เข้าด้วยกันจนกระทั่งบุคคลสามารถแก้ปัญหาด้านอาชีพตัดสินใจและดำเนินการตามโครงการประกอบอาชีพที่วางไว้

ในการเข้ารับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลทุกครั้งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับการช่วยเหลือให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีทักษะในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจแน่วแน่ได้ด้วยตนเอง ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษนีย์ สีมหาศาล (2531 : 86) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล แบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล มีทัศนคติในการเลือกอาชีพสูงขึ้นกว่าก่อน ได้รับการให้คำปรึกษา

2. นักเรียน มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 2 จากผลการวิจัย

ครั้งนี้แสดงว่า การสอนแบบปกติเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น ทั้งนี้เพราะ การสอนแบบปกติของการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นส่วนใหญ่ และเปิดโอกาสให้มีการซักถามได้ และเนื่องจากการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นปัญหาที่เด็กในวัยนี้มักประสบ เพราะจำเป็นต้องเลือกแผนการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือจะเลือกศึกษาต่อทางสายอาชีพ ตามที่ตนเองสนใจ และเหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ และความถนัดของตนเอง ดังนั้นการสอนเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพจึงทำให้นักเรียนสนใจ และนักเรียนได้สำรวจตนเองในด้านความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยมด้านอาชีพ และได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลด้านอาชีพแล้วสามารถนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับข้อมูลด้านอาชีพมาพิจารณาประกอบกันว่าตนเองจะเหมาะกับอาชีพใดมากที่สุด

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการสอนแบบปกติทำให้นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 55) ที่ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักเรียนนาฏศิลป์ที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงขึ้นหลังจากได้รับการสอนแบบปกติ

3. นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 3 จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะเห็นว่าการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแก่นักเรียนและการสอนแบบปกติเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ ทั้งสองวิธีสามารถพัฒนาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนให้ดีขึ้น และเมื่อนำคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพหลังการทดลองของทั้งสองกลุ่มมาพิจารณาเปรียบเทียบกันแล้ว ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และกลุ่มนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น จากการตอบแบบสอบถามด้านบุคลิกภาพแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ แบบสำรวจค่านิยมด้านอาชีพ และแบบทดสอบความถนัด

ทางการเรียน นอกจากนี้ทั้งนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้เรียนรู้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดทั้งแนวทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ

จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มต่างให้ความสนใจและความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบทดสอบ รวมทั้งการซักถามและการตอบคำถามต่าง ๆ ประกอบทั้งนักเรียนที่เข้าร่วมการทดลองยังไม่ทราบว่า ตนเองควรจะตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอะไรในอนาคต ไม่ทราบว่า จะเลือกแผนการเรียนใดจึงจะเหมาะสมกับสาขาอาชีพที่ตนเองสนใจ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่านักเรียนที่เข้ารับการทดลองมีทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีความสนใจในอาชีพและค่านิยมด้านอาชีพ คล้ายคลึงกัน มีพื้นฐานทางครอบครัวคล้ายกัน เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์ (2530 : 52) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า นักเรียนนาฏศิลป์ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ มีการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนนาฏศิลป์ที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ครูแนะแนวหรือผู้ให้คำปรึกษาด้านอาชีพควรเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีประสบการณ์ และเคยผ่านการฝึกอบรมทางด้านการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมาแล้ว
2. ครูแนะแนวอาจจะนำวิธีการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลแบบวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลตามทฤษฎีของวิลเลียมสัน ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้แก่ นักเรียน ซึ่งสามารถจัดทำได้อย่างเป็นระบบ และเป็นประโยชน์แก่นักเรียนในการพัฒนาตนเองทางด้านอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่สนใจเลือกกลุ่มอาชีพอิสระ เพื่อเป็นแนวทางเลือกใช้วิธีการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพแก่นักเรียน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. ในการศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรพิจารณาปัจจัยทางเพศ เชื้อชาติ คชนานเฉลี่ยสะสม และขนาดของโรงเรียน ด้วย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษนี สีมหาศาล. ผลของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลที่มีต่อทัศนคติในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิตรประวัตวิทยาคม นครสวรรค์. ปรินฎานินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- คมเพชร จิตรสุกุล. บริการสนเทศ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- จันทนา กาโหลทอง. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ จังหวัดสุโขทัย. ปรินฎานินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา.
- เจียรนัย ทรงชัยกุล. "จิตวิทยาพื้นฐานในการให้บริการปรึกษา," เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- _____. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- ทิพย์มาศย์ พิมพ์ศักดิ์. ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินฎานินทร์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ทิพย์วรรณ กิตติพร. คู่มือการสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. พิษณุโลก : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2531.

นวลละออ สุภาพล. "การให้คำปรึกษาทางอาชีพ," วารสารแนะแนว. 12,58 : 76-83 ;
สิงหาคม - กันยายน 2521.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. "กระบวนการตัดสินใจ," แนะแนวอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคม. ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย, 2528.

_____. พัฒนาการทางอาชีพ. กรุงเทพฯ : แผนกจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
2528.

_____. พัฒนาการทางอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.

นิภา ศรีไพโรจน์. สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส
พรินติ้งเฮาส์, 2533.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมระยะ
ที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

พล แสงสว่าง. อาชีพศึกษาและแนะแนวอาชีพ. บัตตานี : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตบัตตานี, 2529.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531.

พัชร่า แยมสำราญ. ผลของการให้คำปรึกษาทางอาชีพตามแบบของจอห์น โอ ไครท์ส
ที่มีต่อภาวะทางอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางสะพาน
ประจวบคีรีขันธ์. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. การศึกษาวัยจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปริณิธานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร,
 2528.
- ล้วน สายยศ และคณะ. แบบทดสอบความถนัด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2526.
- วัชร ทรัพย์มี. การแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 2523.
- วุฒิชัย จำนงค์. พฤติกรรมกรรมการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2523.
- ศุภวดี บุญดวงศรี. เอกสารคำสอนอาชีพศึกษาเบื้องต้น. สงขลา : ภาควิชาการแนะแนว
 และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2528.
- สวัสดิ์ เรืองฉาย. "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ," วารสารแนะแนว. 12,54 :
 74-84 ; ธันวาคม 2520 - มกราคม 2521.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์, 2529.
- Brayfield, A.H. Reading in Modern Methods of Counseling. New York :
 Appleton-Century Crofts, 1960.
- Brown, Duane and Linda Brooks. Career Counseling Techniques.
 Boston : Allyn and Bacon, 1991.
- Brown Duane, Linda Brooks and Associates. Career Choice and
Development : Applying Contemporary Theories to Practice.
 San Francisco : Jossey - Bass, 1990.
- Crites, J.O. Career Counseling. New York : McGraw - Hill, 1981.

- Denton, Albert Raymond. The Influencers of Postsecondary Schools/ Career Decision-Making Process as Perceived by High School Seniors. Kansas : Kansas State University, 1985.
- Gelatt, H.B. Teaching Personalized Decision Making : A Module for Teaching Decision Making Skills To Teachers. California : The Santa Clara County, 1980.
- Kartz, M. Decisions and Values : A Rationale for Secondary School Guidance. New York : College Entrance Examination Board, 1963.
- Moore, Earl J. Career Counseling: Skills and Techniques for Practitioners. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice - Hall, 1987.
- Richardson, John C. Career Decision-Making and Mentorship : The Anatomy of A High School Program. New York : Fordham University, 1991.
- Shaw, Tracy Denise. The Effects of a Career Counseling/Intervention Program on Student Athletes' Career Decision-Making : Self-Efficacy Expectations and Their Vocational Identity. Illinois : Southern Illinois University at Carbondale, 1988.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- ตารางเวลาการทดลอง
- โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล
- โปรแกรมการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ตาราง 6 ตารางเวลาการทดลอง

การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล					การสอนแบบปกติ
วัน / เวลา	9.10 น.	10.00 น.	10.50 น.	13.00 น.	15.00 น.
	10.00 น.	10.50 น.	11.40 น.	13.50 น.	15.50 น.
วันจันทร์	นักเรียนคนที่ 1	นักเรียนคนที่ 2	นักเรียนคนที่ 3	นักเรียนคนที่ 4	
วันอังคาร	นักเรียนคนที่ 5	นักเรียนคนที่ 6	นักเรียนคนที่ 7	นักเรียนคนที่ 8	กลุ่มควบคุม การสอนแบบปกติ
วันพุธ	นักเรียนคนที่ 1	นักเรียนคนที่ 2	นักเรียนคนที่ 3	นักเรียนคนที่ 4	
วันพฤหัสบดี	นักเรียนคนที่ 5	นักเรียนคนที่ 6	นักเรียนคนที่ 7	นักเรียนคนที่ 8	กลุ่มควบคุม การสอนแบบปกติ

- หมายเหตุ
1. กลุ่มทดลอง ให้คำปรึกษาดังแต่วันที่ 19 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538
 2. กลุ่มควบคุม สอนแบบปกติตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2537 ถึง 9 กุมภาพันธ์ 2538

โปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษา 2. เพื่ออธิบายจุดมุ่งหมาย วิธีการ บทบาทหน้าที่ทั้งของผู้รับคำปรึกษาและผู้วิจัย ตลอดจนโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายและแนะนำตนเองกับผู้รับคำปรึกษาและให้ผู้รับคำปรึกษาแนะนำตนเอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษา 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล กฎระเบียบของการให้คำปรึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษาที่ต้องปฏิบัติ 3. ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาทราบถึงความสำคัญของการตัดสินใจเลือกอาชีพ 4. ผู้วิจัยนัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป
2 - 5	ปัญหาที่ต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพกับอาชีพ ด้านความสนใจในอาชีพ ด้านค่านิยมด้าน	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาบอกได้ว่าปัญหาที่ต้องตัดสินใจคืออะไร 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือก	ตั้งแต่ครั้งที่ 2 - 5 ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา (ครั้งที่ 2 ไม่ติดตามผล) 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	อาชีพ ด้านความ ถนัดทางการ เรียน ที่เป็น ประโยชน์ต่อ การเลือกอาชีพ	อาชีพ	2.2 ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.3 ชั้นวิเคราะห์ 2.3.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ บุคลิกภาพกับอาชีพ ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง ในภาพรวมและ แยกย่อยเป็นรายวิชา โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา ตอบแบบสอบถามหรือแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น 2.3.2 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบ สอบถามหรือแบบทดสอบต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับ คำปรึกษาหลังที่ผู้รับคำปรึกษาคำตอบแบบสอบถาม หรือแบบทดสอบแต่ละชุด 2.3.3 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ กับอาชีพ ความสนใจในอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและ เข้าใจตนเอง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
6 - 7	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องตนเองและงานอาชีพ	3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมพร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ การให้คำปรึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ 6 - 7 ใช้วิธีวิเคราะห์และสังเคราะห์ โดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา 2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นวิเคราะห์ 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ รายได้ ความก้าวหน้าและความต้องการของตลาดแรงงาน 2.1.2 ผู้วิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติม

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8 - 9	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	2.2 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองและที่เกี่ยวกับงานอาชีพ 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลา สถานที่ ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ 8 - 9 ใช้วิธีการวินิจฉัย โดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยเลวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นวินิจฉัยข้อมูล 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพ เพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
10-11	พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกและการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม	2.1.3 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปทางเลือกของตนเองพร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ 3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยเพิ่มเติม พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ 10 - 11 ใช้วิธีการคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น โดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา 2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียว่าส่งผล

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
12-13	การตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาบอกได้ว่าปัญหาที่ต้องตัดสินใจคืออะไร 2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	ต่อนักเรียนอย่างไร และคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือกและผู้วิจัยเสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสม 2.2 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาดัดสันใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม พร้อมทั้งนัดหมายวันเวลา สถานที่ การให้คำปรึกษาครั้งต่อไป ครั้งที่ 12 - 13 ใช้วิธีการให้คำปรึกษาทั้ง 6 ขั้นตอน โดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษาเป็นลำดับขั้นดังนี้ 1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษารั้งที่ผ่านมา 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		3. เพื่อให้ผู้รับคำ- ปรึกษาได้ทราบถึง ข้อมูลด้านอาชีพที่เป็น ประโยชน์ในการตัด- สินใจเลือกอาชีพ 4. เพื่อให้ผู้รับคำ- ปรึกษาได้ทราบความ สัมพันธ์ระหว่างข้อมูล ที่เกี่ยวกับตนเองและ งานอาชีพ 5. เพื่อให้ผู้รับคำ- ปรึกษาได้ทราบเกี่ยว กับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือก อาชีพ 6. เพื่อให้ผู้รับคำ- ปรึกษารู้จักและเข้าใจ สิ่งที่เป็นผลที่ได้ จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้	2.2 ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล 2.2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา รวบรวมและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ในด้านความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพกับ อาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทาง การเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น 2.2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา สำรวจเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและ ความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะของ ผู้ประกอบการอาชีพนั้น ๆ รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน 2.3 ชั้นการสังเคราะห์ ผู้วิจัยให้ผู้รับ ปรึกษาผสมผสานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ตนเองกับงานอาชีพ 2.4 ชั้นการวินิจฉัย ผู้วิจัยให้ผู้รับ คำปรึกษานำข้อมูลที่สังเคราะห์แล้วมา พิจารณาหาสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับ การตัดสินใจเลือกอาชีพและค้นหาทาง เลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
14	ปัจจัยมโนทัศน์	ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด 7. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจตนเองหลัง	2.5 ขั้นการคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษา 2.5.1 สรุปผลของการรู้จักเลือกทางเลือกที่มีอยู่ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.5.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทาง เลือกและคาดคะเนถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทาง เลือก 2.6 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือและเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม พร้อมทั้งนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป 1. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวสรุป ขั้นตอนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ ผู้วิจัยสรุป

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		จากให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง	เพิ่มเติมและติดตามผลภายหลังการให้คำปรึกษาด้านอาชีพครั้งที่ผ่านมา 2. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงความรู้สึกของตนเอง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการทดลองและข้อเสนอแนะที่มีต่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล 3. ผู้วิจัยกล่าวว่าพอใจผู้รับคำปรึกษาและกล่าวยุติการให้คำปรึกษา

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

รายละเอียดของโปรแกรมการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ

ครั้งที่ 1

<u>เรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษา 2. เพื่ออธิบายจุดมุ่งหมาย วิธีการ บทบาทหน้าที่ทั้งของผู้รับคำปรึกษาและผู้วิจัย ตลอดจนโปรแกรมทั้งหมดในกระบวนการให้คำปรึกษาด้านอาชีพให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายและแนะนำตนเองกับผู้รับคำปรึกษาและให้ผู้รับคำปรึกษาแนะนำตนเอง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษา 2. ผู้วิจัยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล กฎระเบียบของการให้คำปรึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยและผู้รับคำปรึกษาที่ต้องปฏิบัติ 3. ผู้วิจัยอธิบายให้ผู้รับคำปรึกษาทราบถึงความสำคัญของการตัดสินใจเลือกอาชีพ 4. ผู้วิจัยนัดหมายการให้คำปรึกษาในครั้งต่อไป
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถามและการตอบคำถามของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 2

<u>เรื่อง</u>	ปัญหาที่ต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพกับอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษา 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นวิเคราะห์ 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านบุคลิกภาพกับอาชีพ โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS 2.1.2 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS ให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบว่าตนเองมีลักษณะบุคลิกภาพแบบใด 2.2 ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับคำปรึกษาถึงข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบทดสอบโดยให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงถึงความรู้สึกและความคิดเห็นออกมา 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 3

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านความสนใจในอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาบอกได้ว่าปัญหาที่ต้องตัดสินใจคืออะไร
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 2 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.2 ผู้วิจัยสนทนากับผู้รับคำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.3 ขั้นวิเคราะห์ (ต่อ) 2.3.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจในอาชีพโดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาดตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ 2.3.2 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพให้แก่ผู้รับคำปรึกษาถึงข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสำรวจโดยให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงถึงความรู้สึกและความคิดเห็นออกมา 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ของเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ ปรับปรุงมาจาก
แบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ The Psychological Corporation
การประเมินผล สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 4

เรื่อง

การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านค่านิยมด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายกับผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 3 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ขั้นวิเคราะห์ (ต่อ)
 - 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านค่านิยมด้านอาชีพ โดยผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ
 - 2.1.2 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบว่าตนเองมีค่านิยมด้านอาชีพอย่างไร
 - 2.1.3 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองว่าอยู่ในระดับใดมีวิชาไหนที่ตนเองได้คะแนนสูง
 - 2.1.4 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองว่าอยู่ในระดับใด มีวิชาไหนที่ตนเองได้คะแนนสูง

2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยม
ด้านอาชีพของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจาก
การรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่
ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

แบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ ของ เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ ซึ่งปรับปรุงมาจาก
แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน ของ ชูเปอร์

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 5

เรื่อง

การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดทางการเรียนที่เป็น
ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ใน
การตัดสินใจเลือกอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. เริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายกับผู้รับคำปรึกษาและ
ติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 4 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่า
ผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจ เรื่องที่ให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด
2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ขั้นวิเคราะห์ (ต่อ)
 - 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง
ในด้านความถนัดทางการเรียนโดยผู้วิจัยให้ผู้รับ
คำปรึกษาตอบแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน
 - 2.1.2 ผู้วิจัยแปลผลการตอบแบบทดสอบวัดความถนัดทาง
การเรียนให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบว่าตนเองมีความถนัด
ทางการเรียนด้านใด
 - 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้าน
ความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพกับอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ
ความถนัดทางการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้
ผู้รับคำปรึกษารูจักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษา และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไปและผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่ตนสนใจ

อุปกรณ์

แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน ของ ล้วน สายยศ และคณะ

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 6

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 5 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นวิเคราะห์ (ต่อ) 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพูดถึงข้อมูลที่ได้ไปรวบรวมมาเกี่ยวกับโลกของงาน ลักษณะและความสำคัญของอาชีพที่ผู้รับคำปรึกษาสนใจ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ รายได้ ความก้าวหน้า และความต้องการของตลาดแรงงาน 2.1.2 ผู้วิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติม 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและสรุป 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษา และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 7

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และงานอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. เริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่า ผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นการสังเคราะห์ 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษานำเอาข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้แล้วทั้งที่เกี่ยวข้องกับตนเองและเกี่ยวกับงานอาชีพ มาผสมผสานกัน 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาว่าข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สอดคล้องกับลักษณะของอาชีพที่ตนเองสนใจหรือไม่ 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความคิดเห็น 2.3 ผู้วิจัยอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพ 3. ขันยติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 8

<u>เรื่อง</u>	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขึ้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 7 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขึ้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขึ้นวินิจฉัยข้อมูล 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพเพื่อค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2.1.3 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ นั้น 2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาทบทวนสิ่งที่ได้พิจารณาแล้วอีกครั้งหนึ่ง 3. ขึ้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 9

<u>เรื่อง</u>	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 8 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจ เรื่องที่ให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นวินิจฉัยข้อมูล (ต่อ) 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปทางเลือกของตนเอง พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลประกอบ 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกนั้น 2.2 ผู้วิจัยให้ข้อมูลเพิ่มเติม 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 10

<u>เรื่อง</u>	พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 9 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น 2.1.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกที่ได้จากการให้คำปรึกษาครั้งที่ผ่านมา 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียว่าส่งผลต่อตัวนักเรียนอย่างไรและคาดคะเนผลที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือก 2.2 ผู้วิจัยเสนอแนะทางเลือกที่เหมาะสม 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 11

<u>เรื่อง</u>	การตัดสินใจเลือกทางเลือก
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 10 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด 2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา 2.1 ขั้นการให้คำปรึกษา 2.1.1 ผู้วิจัยคอยช่วยเหลือโดยเสนอแนะข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือก 2.1.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมด้วยตนเอง 2.2 ผู้วิจัยทบทวนสิ่งที่เป็นทางเลือกที่ผู้รับคำปรึกษาได้ตัดสินใจเลือกเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทบทวนการตัดสินใจของตนเองอีกครั้งหนึ่ง 3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 12

เรื่อง

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาบอกได้ว่าปัญหาที่ต้องตัดสินใจคืออะไร
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบถึงข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและงานอาชีพ

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 11 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ทำให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด
2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 2.2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษารวบรวมและสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับตนเองในด้านความสนใจในอาชีพ บุคลิกภาพกับอาชีพ ค่านิยมด้านอาชีพ ความถนัดทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจตนเองยิ่งขึ้น

2.2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสำรวจเกี่ยวกับโลกของงาน
ลักษณะและความสำคัญของแต่ละอาชีพ คุณลักษณะ
ของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ รายได้ ความก้าวหน้า
และความต้องการของตลาดแรงงาน

2.3 ขั้นการสังเคราะห์ ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาผสมผสานข้อมูล
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองกับงานอาชีพ

3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจาก
การรับคำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา
สถานที่ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 13

เรื่อง

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้ทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกต่าง ๆ และสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด
3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยกล่าวทักทายผู้รับคำปรึกษาและติดตามผลการให้คำปรึกษาครั้งที่ 12 ที่ผ่านมา เพื่อจะได้ทราบว่าผู้รับคำปรึกษามีการรับรู้และเข้าใจเรื่องที่ให้คำปรึกษามากน้อยเพียงใด
2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา
 - 2.1 ขั้นการวินิจฉัย ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษานำข้อมูลที่ส่งเคราะห์แล้วมาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพและค้นหาทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ
 - 2.2 ขั้นการคาดคะเนพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้น
 - 2.2.1 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลของการรู้จักเลือกทางเลือกที่มีอยู่ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

- 2.2.2 ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาพิจารณาข้อดีและข้อเสียที่ส่งผล
ต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกและคาดคะเนถึงผล
ที่จะเกิดขึ้นตามมาของแต่ละทางเลือก
- 2.3 ขั้นการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาตัดสินใจเลือก
ทางเลือกที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยคอยช่วยเหลือและเสนอแนะ
ข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม
3. ขั้นยุติการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษาสรุปผลที่ได้รับจากการรับ
คำปรึกษาและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม และนัดหมายวัน เวลา สถานที่ใน
การให้คำปรึกษาครั้งต่อไป

อุปกรณ์

-

การประเมินผล

สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของผู้รับคำปรึกษา

ครั้งที่ 14

เรื่อง	ปัจจัยนิเทศ
เวลา	1 คาบ
วัตถุประสงค์	เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้สำรวจตนเองหลังจากให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง
วิธีดำเนินการ	1. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวสรุปขั้นตอนในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. ผู้วิจัยกล่าวสรุปเพิ่มเติมจากที่ผู้รับคำปรึกษาสรุปและติดตามผลจากการให้คำปรึกษาด้านอาชีพครั้งที่ 13 ที่ผ่านมา ว่าผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพมากน้อยเพียงใด โดยให้การสัมภาษณ์ 3. ผู้วิจัยให้ผู้รับคำปรึกษากล่าวถึงความรู้สึกรู้สึกของตนเอง ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการทดลองและข้อเสนอแนะที่มีต่อการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคล 4. ผู้วิจัยกล่าวขอใบรับรองจากผู้รับคำปรึกษาและกล่าวยุติการให้คำปรึกษา
อุปกรณ์	-
การประเมินผล	สังเกตจากการตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

โปรแกรมการสอนแบบปกติเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศ	1. เพื่อให้นักเรียน คุ้นเคยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาทหน้าที่ ของผู้วิจัยและนักเรียน ตลอดทั้ง โปรแกรม การสอนแบบปกติ	1.สร้างความคุ้นเคย โดยให้นักเรียน ทำความรู้จักกัน มีการแนะนำตัว 2. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการสอน เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดจน อธิบายรายละเอียด วิธีการ บทบาทหน้าที่ ของผู้วิจัยและของนักเรียนที่จะปฏิบัติใน การสอนครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยแจกโปรแกรมการสอนแบบปกติ ให้แก่ นักเรียนทุกคน 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย และแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจแล้วให้ นักเรียนสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง 5. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่ จะพบกันในครั้งต่อไป
2 - 5	ปัญหาที่ต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ด้าน	1. เพื่อให้นักเรียนบอก ได้ว่าปัญหาที่จะต้อง ตัดสินใจคืออะไร 2. เพื่อให้นักเรียนได้	ครั้งที่ 2 - 13 ผู้วิจัยดำเนินการสอน ปกติ ดังนี้ 1. ชื่นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำ เข้าสู่บทเรียน

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
	บุคลิกภาพกับอาชีพ ด้านความสนใจใน อาชีพ ด้านค่านิยม ด้านอาชีพ ด้าน ความถนัดทางการ เรียน ที่เป็น ประโยชน์ต่อการ ตัดสินใจเลือก อาชีพ	ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับ ตนเองที่เป็นประโยชน์ ในการตัดสินใจเลือก อาชีพ	2. ชั้นสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยายและซักถามนักเรียน 2.2 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ชั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัย สรุปเพิ่มเติม การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุป ของนักเรียน
6- 7	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนได้ ทราบถึงข้อมูลอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. เพื่อให้นักเรียนได้ ทราบความสัมพันธ์ ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับตนเองและงาน อาชีพ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
8 - 9	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่	เพื่อให้นักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับทาง-เลือกต่างๆ ในการ-ตัดสินใจเลือกอาชีพ	
10-11	พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือกและการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม	1. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือกและสามารถสรุปได้ว่าทางเลือกใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด 2. เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้ อย่างเหมาะสม	
12-13	การตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. เพื่อให้นักเรียนบอกได้ว่าปัญหาที่จะต้องตัดสินใจคืออะไร 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
		3. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 4. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเองและงานอาชีพ 5. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบเกี่ยวกับทางเลือกต่าง ๆ ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 6. เพื่อให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือก และสามารถสรุปได้ว่าทางใดมีน้ำหนักมากกว่าทางเลือกใด	

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
14	ปัจฉิมนิเทศ	7. เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสรุปการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนแบบปกติ เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพ	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลา 50 นาที

รายละเอียดของโปรแกรมการสอนแบบปกติ

ครั้งที่ 1

<u>เรื่อง</u>	ปฐมนิเทศ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้ให้นักเรียนคุ้นเคยกัน 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีการ บทบาท หน้าที่ของ ผู้รับคำปรึกษาและผู้วิจัยตลอดทั้งโปรแกรมการสอนแบบปกติ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยสร้างความคุ้นเคย โดยให้นักเรียนทำความรู้จักกัน มีการแนะนำตัวและผู้วิจัยให้นักเรียนจับคู่กันพลัดกันถามข้อมูลส่วนตัวของกันและกัน โดยใช้เวลา 1 นาที เมื่อหมดเวลาแล้วให้เปลี่ยนไปจับคู่กับคนอื่น ๆ จนครบทุกคนหลังจากนั้นผู้วิจัยเรียกนักเรียนมาประมาณ 4 - 5 คน โดยวิธีสุ่มแล้วถามข้อมูลเกี่ยวกับเพื่อนที่นักเรียนได้จากการพูดคุยกัน 2. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการสอน เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ ตลอดจนอธิบายรายละเอียด วิธีการ บทบาท หน้าที่ของผู้วิจัยและของนักเรียนที่จะปฏิบัติในการสอนครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยแจกโปรแกรมการสอนแบบปกติให้แก่นักเรียนทุกคน 4. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจแล้วให้นักเรียนสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง 5. ผู้วิจัยนัดหมายวัน เวลา สถานที่ที่จะพบกันอีกครั้งต่อไป
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถามและการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 2

เรื่อง

ปัญหาที่ต้องตัดสินใจและการรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับตนเองด้านบุคลิกภาพ
กับอาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ เลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนบอกได้ว่าปัญหาที่ต้องตัดสินใจคืออะไร
2. เพื่อให้นักเรียนทราบว่าอาชีพแต่ละอาชีพต้องการคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพ
เฉพาะอย่าง
3. เพื่อให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีบุคลิกภาพเหมาะกับอาชีพใด

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
2. ขั้นดำเนินการสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่าง เรื่องของอนุชา ให้นักเรียนฟัง
 - 2.2 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่าจากกรณีตัวอย่างอะไรคือปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
 - 2.3 ผู้วิจัยเฉลยว่าอะไรคือปัญหาที่ต้องตัดสินใจและชี้แจงรายละเอียด
 - 2.4 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS
 - 2.5 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม
3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับปัญหาที่ต้องตัดสินใจ และลักษณะ
บุคลิกภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนทราบว่าบุคคลแต่ละคนมีลักษณะบุคลิกภาพที่
แตกต่างกันและบุคลิกภาพของคนจะสัมพันธ์กับอาชีพด้วย

อุปกรณ์

1. กรณีตัวอย่าง เรื่องของอนุชา
2. แบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องของอนุชา

อนุชาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อนุชาเป็นเด็กนักเรียนที่เรียนเก่งและเป็นนักดนตรีไทยของโรงเรียน เวลาทางโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ อนุชาจะได้รับเลือกให้เล่นดนตรีทุกครั้ง อนุชาตั้งความหวังไว้ว่าอยากจะ เป็นนักดนตรีไทยที่เก่ง มีชื่อเสียงและจะประกอบอาชีพเป็นครูสอนดนตรีไทย แต่พ่อของอนุชาต้องการให้อนุชาเรียนต่อทางวิศวกรรมศาสตร์ เพราะเป็นสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานต้องการ มีรายได้ดีมากกว่าการเป็นครู จากผลการเรียนของอนุชาพ่อของอนุชา เชื่อว่าเขาสามารถสอบเข้าเรียนต่อทางวิศวกรรมศาสตร์ได้อย่างแน่นอน

ครั้งที่ 3

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านความสนใจในอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความสนใจในอาชีพของตนเอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องความสนใจในอาชีพ 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยแปลผลแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS ให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีลักษณะบุคลิกภาพอย่างไร 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพของ เพ็ญศรี จินตศักดิ์ 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับบุคลิกภาพของตนเองและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ของ เพ็ญศรี จินตศักดิ์ ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ ของ The Psychological Corporation
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถามและการตอบคำถามของนักเรียน

ครั้งที่ 4

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านค่านิยมด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนทราบถึงค่านิยมด้านอาชีพของตนเอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ค่านิยมด้านอาชีพ 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยแปลผลแบบสำรวจความสนใจในอาชีพให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีความสนใจในอาชีพประเภทใด 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพของเพ็ญศรี จินดาศักดิ์ ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานของซูเปอร์ 2.3 ผู้วิจัยแปลผลแบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ ให้นักเรียนทราบว่าตนเองมีค่านิยมด้านอาชีพประเภทใด 2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปความสนใจในอาชีพและค่านิยมด้านอาชีพของตนเอง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	แบบสอบถามค่านิยมด้านอาชีพ ของ เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน ของ ซูเปอร์
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถาม และการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 5

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตนเองด้านความถนัดทางการเรียนที่เป็น ประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความถนัดทางการเรียนของตนเอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ความถนัดทาง การเรียน 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน 2.2 ผู้วิจัยเฉลยคำตอบที่ถูกต้องและแปลผลให้นักเรียนทราบว่าตนเอง มีความถนัดทางการเรียนด้านใดบ้าง 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนสรุปและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน ของ ล้วน สายยศ และคณะ
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถาม การตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 6

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้ให้นักเรียนได้รู้จักและเข้าใจลักษณะของอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพตลอดจนคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าทำงานและโอกาสก้าวหน้า 2. เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่นักเรียนสนใจและตั้งใจจะเลือก 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยบรรยายเกี่ยวกับลักษณะอาชีพต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าทำงานและโอกาสความก้าวหน้า 2.2 ผู้วิจัยอธิบายถึงแนวโน้มของการประกอบอาชีพในปัจจุบันและอนาคต 2.3 ผู้วิจัยบอกแหล่งที่นักเรียนสามารถไปหาข้อมูลด้านอาชีพ 2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นผู้สรุปเรื่อง โลกกว้างทางอาชีพ และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

ครั้งที่ 7

<u>เรื่อง</u>	การรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนรู้และเข้าใจว่าข้อมูลที่เป็นประโยชน์มีอะไรบ้าง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่องการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง คิดก่อนทำ ให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยอธิบายถึงข้อผิดพลาดที่ไม่มีการรวบรวมข้อมูลให้นักเรียนเข้าใจ 2.3 ผู้วิจัยอธิบายหลักในการรวบรวมข้อมูลที่ต้องต้องมี 2 แบบ คือ ข้อมูลจากตนเอง และข้อมูลด้านอาชีพ 2.4 ผู้วิจัยซักถามนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนเป็นผู้สรุปเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ว่ามีอะไรบ้าง และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	กรณีตัวอย่างเรื่อง คิดก่อนทำ
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องคิดก่อนทำ

- สถานที่ : ม้าหินใต้ต้นขงโคภายในบริเวณโรงเรียนแห่งหนึ่ง
- มณู : เฮ้ย... เป็นอะไรพี่ระ นายมานั่งคิดอะไรอยู่
- พี่ระ : กันกำลังคิดว่าจะเลือกเรียนต่อทางไหนดีเพราะนี่ก็เทอมสุดท้ายแล้วต่อไป
พวกเราคงจะแยกย้ายไปคนละทิศละทางกันแล้วสินะ
- มณู : จริงของนายวะ แต่กันว่ายังไม่ต้องไปคิดมากหรอกยังมีเวลาอีกตั้ง 2 - 3 เดือน
ดูอย่างกันซิไม่เห็นต้องมานั่งคิดเลยว่าเรียนต่ออะไรถึงตอนนั้นก็รู้เองแหละ
- พี่ระ : อย่างนายนี้สบาย เพราะพ่อนายกว้างขวางรู้จักคนเยอะแยะ มีทางฝากนายเรียน
ที่ไหนก็ได้ แต่กันต้องนึกถึงอนาคตว่าจะทำงานอะไรที่เหมาะสมกับกันมีรายได้ดีเลี้ยง
ตัวเองได้ไม่ต้องพึ่งพาที่บ้าน
- มณู : เออ เออ อ้าวเข้าใจแล้วมานั่งกลุ้มอยู่นี่คิดออกหรือยัง
- พี่ระ : คิดได้แล้วเพราะกันไปหาข้อมูลมาจากห้องแนะแนว ที่กำลังคิดอยู่นี่ยังตัดสินใจ
ไม่ได้ว่าจะเลือกอาชีพไหนเพราะชอบทั้ง 2 อย่าง
- มณู : แล้วทำไมนายไม่ขอคำปรึกษาจากอาจารย์แนะแนวเสียเลยละ
- พี่ระ : เออ จริงซี นายจะไปกับกันมัย
- มณู : ไม่หรอก นายไปเถอะกันนัดกับเจ้าต้อมไว้ว่าจะไปเล่นฟุตบอลกันไปแหละนะ

ครั้งที่ 8

<u>เรื่อง</u>	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	นักเรียนบอกได้ว่าอะไรเป็นทางเลือกที่มีอยู่
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจของจันจิรา ให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง 2.3 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่าจากกรณีตัวอย่าง มีทางเลือกกี่ทาง อะไรบ้าง 2.4 ผู้วิจัยเฉลยว่าทางเลือกมีกี่ทางและอะไรบ้าง 2.5 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	กรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจของจันจิรา
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องการตัดสินใจของจันจิรา

จันจิราเป็นพนักงานพิมพ์ดีดในบริษัทแห่งหนึ่งมาเป็นเวลา 5 ปี จันจิราเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไม่ได้ทำให้ตนเองมีความก้าวหน้าหรือมีฐานะดีขึ้นเลยและงานก็จำเจอยู่กับการพิมพ์หนังสือทุกวัน จึงเริ่มรู้สึกเบื่อและเกิดความท้อแท้ในการทำงาน จันจิราต้องการหางานใหม่ทำจึงได้โทรศัพท์ไปหาโรสภาเพื่อขอคำแนะนำโรสภาจึงแนะนำงานใหม่ให้คือ

งานประชาสัมพันธ์ของโรงแรมขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งโรสภาก็ทำงานอยู่ที่โรงแรมแห่งนี้ด้วย อัตราเงินเดือนที่จะได้รับสูงกว่าที่จันจิราได้รับจากการเป็นพนักงานพิมพ์ดีดและเป็นงานที่ต้องพบปะกับผู้คนตลอดเวลา ถ้าจันจิราอยากทำงานนี้โรสภาสามารถฝากให้เข้าทำงานได้ทันทีเพราะจันจิราเป็นคนสวยเหมาะกับอาชีพนี้

ส่วนอีกงานหนึ่ง คือ เป็นครูโรงเรียนพณิชย์ของเอกชน ซึ่งจันจิราต้องสอนวิชาพิมพ์ดีดให้กับเด็กนักเรียนอัตราเงินเดือนที่จะได้รับสูงกว่าอาชีพพนักงานพิมพ์ดีดและ เป็นงานที่จันจิราถนัด แต่จันจิราไม่แน่ใจตัวเองว่าอยากจะทำงานเป็นครูสอนพิมพ์ดีดหรือไม่

ครั้งที่ 9

<u>เรื่อง</u>	รู้จักทางเลือกที่มีอยู่
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้นักเรียนเข้าใจสิ่งที่เป็นผลที่ได้จากทางเลือก
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง รู้จักทางเลือกที่มีอยู่ 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจของจันจิรา เพื่อทบทวนให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายถึงผลที่ได้จากทางเลือกนั้น ๆ 2.3 ผู้วิจัยสรุปจากที่นักเรียนอภิปรายและอธิบายถึงผลที่ได้จากทางเลือกให้นักเรียนฟัง 2.4 ผู้วิจัยอธิบายเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่ 2.5 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับทางเลือกที่มีอยู่และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	กรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจของจันจิรา
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการอภิปรายและการสรุปของนักเรียน

เรื่องการตัดสินใจของจันจิรา

จันจิราเป็นพนักงานพิมพ์ดีดในบริษัทแห่งหนึ่งมาเป็นเวลา 5 ปี จันจิราเกิดความรู้สึกว่างานที่ทำอยู่ไม่ได้ทำให้ตนเองมีความก้าวหน้าหรือมีฐานะดีขึ้นเลยและงานก็จำเจอยู่กับการพิมพ์หนังสือทุกวัน จึงเริ่มรู้สึกเบื่อและเกิดความท้อแท้ในการทำงาน จันจิราต้องการหางานใหม่ทำ จึงได้โทรศัพท์ไปหาโรสภาเพื่อขอคำแนะนำโรสภาจึงแนะนำงานใหม่ให้คือ

งานประชาสัมพันธ์ของโรงแรมขนาดใหญ่แห่งหนึ่ง ซึ่งโรสภาก็ทำงานอยู่ที่โรงแรมแห่งนี้ด้วย อัตราเงินเดือนที่จะได้รับสูงกว่าที่จันจิราได้รับจากการเป็นพนักงานพิมพ์ดีดและเป็นงานที่ต้องพบปะกับผู้คนตลอดเวลา ถ้าจันจิราอยากทำงานนี้โรสภาสามารถฝากให้เข้าทำงานได้ทันทีเพราะจันจิราเป็นคนสวยเหมาะกับอาชีพนี้

ส่วนอีกงานหนึ่ง คือ เป็นครูโรงเรียนพณิชยของเอกชน ซึ่งจันจิราต้องสอนวิชาพิมพ์ดีดให้กับเด็กนักเรียนอัตราเงินเดือนที่จะได้รับสูงกว่าอาชีพพนักงานพิมพ์ดีดและเป็นงานที่จันจิราถนัด แต่จันจิราไม่แน่ใจตัวเองว่าอยากจะทำงานเป็นครูสอนพิมพ์ดีดหรือไม่

ครั้งที่ 10

<u>เรื่อง</u>	พิจารณาข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. นักเรียนสามารถพิจารณาได้ว่าอะไรเป็นข้อดีที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือก 2. นักเรียนสามารถพิจารณาได้ว่าอะไรเป็นข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือก
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง ข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือก 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง อนาคตของภูษิต ให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยอธิบายถึงข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกจากเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	กรณีตัวอย่างเรื่อง อนาคตของภูษิต
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการซักถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องอนาคตของภูษิต

ภูษิตมีฐานะทางครอบครัวยากจน มีผลการเรียนอยู่ระดับปานกลางเขาตั้งใจว่าหลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วจะไปฝึกอาชีพจากศูนย์ฝึกอาชีพ อาชีพที่ภูษิตสนใจคือช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ภูษิตมีความถนัดและชอบซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านมาก เคยไปสมัครเป็นลูกมือให้กับช่างซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าร้านที่อยู่ข้างบ้าน แต่ครูที่ปรึกษาแนะนำให้ภูษิตเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยเทคนิคเพราะสามารถเรียนจบและได้วุฒิทางการศึกษาดีกว่า แต่ต้องใช้เวลาในการเรียนหลายปีเรื่องค่าเล่าเรียนนั้นทางโรงเรียนมีทุนการศึกษาให้กับเด็กที่ครอบครัวมีฐานะยากจน

ครั้งที่ 11

<u>เรื่อง</u>	การตัดสินใจเลือกทางเลือก
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	1. เพื่อให้นักเรียนเห็นผลเสียของการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสม 2. นักเรียนบอกได้ถึงสาเหตุของการตัดสินใจที่ไม่เหมาะสม 3. นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่วิธีการตัดสินใจเลือกทางเลือก 2. ขั้นดำเนินการสอน 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง เสี่ยวหนึ่งของชีวิตอนงค์ ให้นักเรียนฟัง 2.2 ผู้วิจัยซักถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง 2.3 ผู้วิจัยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจ ผลดีและผลเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของการตัดสินใจที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม 2.4 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม 3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปเรื่องการตัดสินใจเลือกทางเลือกและผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
<u>อุปกรณ์</u>	กรณีตัวอย่างเรื่อง เสี่ยวหนึ่งของชีวิตอนงค์
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องเลี้ยวหนึ่งของชีวิตอนงค์

อนงค์เป็นคนรักสวยรักงาม ชอบแต่งตัว ชอบเที่ยวสนุกสนานไปกับเพื่อน ๆ และยังพูดจาคล่องแคล่ว เข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย พ่อแม่ของอนงค์ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีฐานะดี อนงค์จึงได้รับการเลี้ยงดูอย่างตามใจไม่ต้องทำงานบ้านเองมีคนรับใช้ทำให้ทุกอย่าง

เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อน ๆ ที่สนิทกับอนงค์หลายคนได้สมัครสอบเข้าเรียนต่อพยาบาล ช่วงนั้นอนงค์ยังไม่ได้เลือกว่าตนเองจะเรียนต่ออะไรดี เมื่อเห็นเพื่อน ๆ จะเข้าไปเรียนต่อพยาบาล อนงค์จึงไปสมัครสอบเข้าเรียนต่อพยาบาลด้วย จนกระทั่งเรียนสำเร็จออกมารับราชการเป็นพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐแห่งหนึ่ง ในกาปฏิบัติงานของอนงค์นั้นเป็นที่รู้กันทั่วโรงพยาบาลว่าไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลคนไข้ บางครั้งตวาดคนไข้เสียงดัง เมื่อคนไข้ขอให้ทำความสะอาดให้หรือกับคนไข้ที่งู้จุกจิก คนไข้บางคนฟ้องร้องกับผู้บริหารหลายครั้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของอนงค์แต่อนงค์ก็ไม่สนใจปรับปรุงตนเอง ยังคงทำตัวเช่นเดิม เพราะคิดว่าตนเองจะลาออกเมื่อไรก็ได้ที่ทำงานอยู่ทุกวันนี้ทำไปวัน ๆ เท่านั้น พวกเพื่อน ๆ ของอนงค์ที่เรียนมาด้วยกัน จะทราบบว่าอนงค์ไม่ชอบเป็นพยาบาลมาตั้งแต่เข้าเรียนได้ 1 ปี ต้องเรียนรู้การปรนนิบัติคนไข้ ทำความสะอาดร่างกายคนไข้หรือทำงานอยู่ในโรงพยาบาลทั้งวัน อนงค์จะลาออกหลายครั้งแต่พ่อแม่ของอนงค์ได้ขอร้องไว้เพราะอย่างไรรู้ก็เสียเวลาเรียนมาแล้วจึงอยากให้ลูกเรียนจนจบ

ปัจจุบันนี้อนงค์ลาออกจากอาชีพพยาบาลแล้วและมาทำธุรกิจของครอบครัวได้แต่งตัวสวยงาม เข้าสังคมกับนักธุรกิจเป็นประจำ ขณะนี้อนงค์มีความสุขกับอาชีพที่ทำอยู่

ครั้งที่ 12

เรื่อง

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถระบุปัญหาจากสถานการณ์ได้
2. นักเรียนสามารถรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้
3. นักเรียนสามารถระบุทางเลือกได้ว่ามีกี่ทางอะไรบ้าง

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ขั้นดำเนินการสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพของ เจริญชัย ให้นักเรียนฟัง
 - 2.2 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่าอะไรคือปัญหาที่จะต้องตัดสินใจจากเนื้อเรื่อง
 - 2.3 ผู้วิจัยเฉลยว่าอะไรคือปัญหาที่ต้องตัดสินใจจากเนื้อเรื่อง
 - 2.4 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และให้นักเรียนระบุทางเลือกที่มีจากเนื้อเรื่อง
 - 2.5 ผู้วิจัยเฉลยและอธิบายรายละเอียดของคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง
 - 2.6 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุป ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ทั้ง 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ระบุปัญหาที่ต้องตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ขั้นที่ 3 รู้จักทางเลือกที่มีอยู่

และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์

กรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพของเชิงชาย

การประเมินผล

สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพของเชิงชาย

เชิงชายเป็นคนที่มีความรักสนุกสนาน ร่าเริง มีความมั่นใจ ชอบคบหากับเพื่อน ผู้หญิงเพื่อน ๆ ทุกคนไม่มีใครรังเกียจเชิงชายและเชิงชายเองก็รักเพื่อน ๆ ทุกคน ชอบบริการเพื่อน ๆ ทุกคนจึงเลือกให้เชิงชายเป็นหัวหน้าห้อง เนื่องจากเชิงชายเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนเป็นอย่างดี อาจารย์ทุกคนรู้จักเชิงชายดีในด้าน มีฝีมือในการทำอาหารอร่อย

เมื่อใกล้จะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เชิงชายไม่รู้ว่าตนเองจะเลือกเรียนอะไรดี ไปคุยปรึกษากับเพื่อน เพื่อนก็แนะนำหลายอย่าง เช่น

"เธอไปเรียนทางช่างซี ช่างอะไรก็ได้เดี๋ยวนี้หางานง่าย" รัตน์เสนอ

"ผมไม่ชอบทางช่าง" เชิงชายจัดขึ้น

"งั้นเธอเรียนเป็นตำรวจก็ได้" อรวีเสนอบ้าง

"จะไปไหนเหรอเชิงชาย ผมมกแกร็นออกอย่างนี้" ประภาแทรกขึ้นมา

"ผมอาจเรียนคหกรรม เพราะผมชอบทำอาหารและต่อไปอยากเป็นก๊กทำอาหาร เก็บเงินสักพักแล้วเปิดร้านของตัวเอง" เชิงชายพูด

"คหกรรมเหรอ ไม่ค่อยเห็นผู้ชายเรียนกันเลย" รัตน์จัดขึ้น

ครั้งที่ 13

เรื่อง

การตัดสินใจเลือกอาชีพ

เวลา

1 คาบ

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถบอกข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกได้
2. นักเรียนสามารถบอกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพได้

วิธีดำเนินการ

1. ขั้นนำ ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเพื่อนำเข้าสู่เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. ขั้นดำเนินการสอน
 - 2.1 ผู้วิจัยเล่ากรณีตัวอย่าง เรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพของเชิงชายให้นักเรียนฟังต่อ
 - 2.2 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนว่าข้อดีที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกคืออะไร และข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือกคืออะไร
 - 2.3 ผู้วิจัยเฉลยคำตอบที่ถูกต้องให้นักเรียนฟัง
 - 2.4 ผู้วิจัยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับทางเลือกที่เหมาะสมในการตัดสินใจว่าคืออะไร
 - 2.5 ผู้วิจัยเฉลยคำตอบที่ถูกต้องและอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม
 - 2.6 ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม

3. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปขั้นตอนการตัดสินใจเลือกอาชีพทั้ง 2 ขั้นคือ
- ขั้นที่ 4 พิจารณาข้อดีและข้อเสียที่ส่งผลต่อตัวนักเรียนของแต่ละทางเลือก
- ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเลือกทางเลือก และผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

อุปกรณ์ กรณีตัวอย่างเรื่อง การตัดสินใจเลือกอาชีพของเชิงชาย

การประเมินผล สังเกตจากการตอบคำถามและการสรุปของนักเรียน

เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพของเชิงชาย

เชิงชายเป็นคนที่มีความสนุกสนาน ร่าเริง มีอารมณ์ขัน ชอบคบหากับเพื่อน ผู้หญิงเพื่อน ๆ ทุกคนไม่มีใครรังเกียจเชิงชายและเชิงชายเองก็รักเพื่อน ๆ ทุกคน ชอบบริการเพื่อน ๆ ทุกคนจึงเลือกให้เชิงชายเป็นหัวหน้าห้อง เนื่องจากเชิงชายเป็นคนที่มีความรับผิดชอบเอาใจใส่ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนเป็นอย่างดี อาจารย์ทุกคนรู้จักเชิงชายดีในด้านนี้มีฝีมือในการทำอาหารอร่อย

เมื่อใกล้จะจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เชิงชายไม่รู้ว่าตนเองจะเลือกเรียนอะไรดี ไปคุยปรึกษากับเพื่อน เพื่อนก็แนะนำหลายอย่าง เช่น

"เธอไปเรียนทางช่างซี ช่างอะไรก็ได้เดี๋ยวนี้หางานง่าย" รัตน์เสนอ

"ผมไม่ชอบทางช่าง" เชิงชายขัดขึ้น

"งั้นเธอเรียนเป็นตำรวจก็ได้" อรวีเสนอบ้าง

"จะไปไหวเหรอเชิงชาย ผมอยากเรียนอย่างนี้นี่" ประภาแทรกขึ้นมา

"ผมอาจเรียนคหกรรม เพราะผมชอบทำอาหารและต่อไปอยากเป็นก๊ักทำอาหาร เก็บเงินสักพักแล้วเปิดร้านของตัวเอง" เชิงชายพูด

"คหกรรมเหรอ ไม่ค่อยเห็นผู้ชายเรียนกันเลย" รัตน์ขัดขึ้น

หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วเชิงชายได้เข้าเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา เอกคหกรรม ถึงแม้ในชั้นเรียนจะมีแต่ผู้หญิงเรียนเป็นส่วนใหญ่ เชิงชายก็ไม่มีรู้สึกว่าเป็นปัญหาสำหรับเขากับสนิทสนมและเป็นที่พึ่งให้กับเพื่อน ๆ ได้เป็นอย่างดีหลังจากเรียนจบแล้วเชิงชายไปสมัครทำงานเป็นก๊ักของห้องอาหารในโรงแรมแห่งหนึ่ง เพื่อเก็บเงินหวังจะเปิดร้านอาหารเป็นกิจการของตัวเอง

จนกระทั่งปัจจุบัน เชิงชายมีร้านอาหารของตนเองและได้ขยายสาขาออกไปอีก 2 แห่ง กลายเป็นผู้ประกอบการสำเร็จในการประกอบอาชีพ มีครอบครัวมีลูก 2 คน เคยได้รับเชิญจากทางโรงเรียนเก่าให้ไปบรรยายถึงความสำเร็จในการประกอบอาชีพให้กับเด็กนักเรียนฟังหลายครั้ง

ครั้งที่ 14

<u>เรื่อง</u>	ปัจฉิมนิเทศ
<u>เวลา</u>	1 คาบ
<u>วัตถุประสงค์</u>	เพื่อให้ให้นักเรียนสรุปการเรียนรู้และประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนแบบปกติ เรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพ
<u>วิธีดำเนินการ</u>	1. ผู้วิจัยให้นักเรียนทบทวนเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพ 2. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการทดลองครั้งนี้ 3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักเรียนและกล่าวปิดการทดลอง
<u>อุปกรณ์</u>	-
<u>การประเมินผล</u>	สังเกตจากการตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

แบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาตามความเห็นของนักเรียนว่า ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร ขอให้นักเรียนระบุตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
3. ทางเลือกที่มีอยู่
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก

ในการตอบขอให้นักเรียนตอบให้ครบทั้ง 5 ขั้นตอน

ตัวอย่างสถานการณ์

สมศักดิ์มีฐานะยากจนและครอบครัวของเขาต้องการให้เขาเรียนจบโดยเร็ว เพื่อมาช่วยเหลือครอบครัว สมศักดิ์มีผลการเรียนปานกลางเขาสนใจและมีความสามารถในการวาดภาพมากที่สุดเขาหวังว่าต่อไปในอนาคตอาจจะวาดภาพขาย อย่างไรก็ตามพ่อแม่ของสมศักดิ์ต้องการให้เขาเรียนต่อทางช่างก่อสร้างมากกว่า เพราะเห็นว่าปัจจุบันมีการขยายตัวในด้านการก่อสร้างอาคารมากมายและการเรียนช่างก่อสร้างเขาสามารถเรียนต่อได้เลย หลังจากจบ ม.3 แล้ว และใช้เวลาเรียนเพียง 3 ปี ก็สามารถทำงานได้ แต่สมศักดิ์ไม่สนใจทางด้านก่อสร้างเลยและก็ไม่อยากขัดใจพ่อแม่ เขากำลังประสบปัญหาว่าเขาควรเลือกเรียนด้านใด

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ

เฉลย

ไม่ทราบว่าจะเรียนต่อทางวาดภาพหรือเรียนช่างก่อสร้าง

2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ

เฉลย

สมศักดิ์มีความสนใจและความสามารถในการวาดภาพมากที่สุดส่วนผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง

เฉลย

ทางเลือกมี 2 ทาง คือ ทางเลือกที่ 1 คือ เรียนวาดภาพ

ทางเลือกที่ 2 คือ เรียนทางช่างก่อสร้าง

4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ

เฉลย

- 4.1 เรียนวาดภาพ

ข้อดี เขาสามารถเรียนได้เพราะมีความสามารถและสนใจอยู่แล้วและคาดว่าจะประกอบอาชีพวาดภาพขาย

ข้อเสีย พ่อแม่ไม่ยอมให้เรียน

- 4.2 เรียนทางช่างก่อสร้าง

ข้อดี เมื่อจบ ม.3 แล้วสามารถเรียนต่อได้เลยและงานด้านก่อสร้างกำลังขยายตัว

ข้อเสีย เขาไม่มีความสนใจทางด้านช่างก่อสร้าง

5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจ คือ

เฉลย

เรียนวาดภาพ

คำอธิบาย

ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพซึ่งมีลักษณะเป็นสถานการณ์
จำนวน 10 สถานการณ์ แต่ละสถานการณ์มีข้อคำถาม 5 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 50 ข้อ

สถานการณ์ที่ 1 นุชจรีกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 และกำลังจะจบการศึกษาในปลายปีนี้ นุชจรีคิด
เกี่ยวกับสาขาที่จะเรียนต่อเพราะยังไม่แน่ใจว่าจะเลือกเรียนต่อสาขาใดดี นุชจรีจึงได้ไป
ค้นบัตรอาชีพจากห้องแนะแนวมาศึกษาดู และพบว่าตนเองมีความสนใจอยากจะเป็นพยาบาล
มากที่สุด เพราะเมื่อเรียนจบสามารถเข้าทำงานได้ทันที แต่ถ้าจะเข้าเรียนต่อทางด้านพยาบาล
จะต้องจบ ม.6 ก่อน ต้องมีผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ดีพอสมควร ซึ่งทั้งสอง
วิชานี้ นุชจรีไม่ถนัดนักและถ้าจะเรียนทางด้านพยาบาล นุชจรีต้องขยันเรียนมากขึ้น นุชจรีจึง
คิดว่าถ้าจะเลือกเรียนต่อทางธุรกิจ สาขาการบัญชี ก็คงจะดีเหมือนกัน เพราะคงหางานทำ
ได้ง่ายเมื่อจบการศึกษาแล้ว เนื่องจากงานทางด้านการบัญชีกำลังเป็นที่ต้องการของตลาด
แรงงาน และเมื่อเรียนจบ ม.3 แล้วก็สามารถเรียนต่อได้เลย แต่นุชจรีไม่ชอบงานด้านการบัญชี
นี้เลย

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกมี..... ทาง คือ
-
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ
-

สถานการณ์ที่ 2 ฐานะทางครอบครัวของพงษ์ค่อนข้างยากจน พ่อแม่ทำงานรับจ้างทำไร่ ผลการเรียนของพงษ์ไม่ค่อยดีนักโดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เขาคิดว่าเมื่อเรียนจบชั้น ม.3 แล้วจะเรียนต่อทางสายอาชีพเพราะใช้เวลาเรียนระยะสั้น เพื่อที่จะได้หางานทำและจะได้ช่วยเหลือทางครอบครัว อาชีพที่พงษ์ตั้งใจจะเรียนคือ ช่างตัดผม เพราะเคยฝึกตัดผมจากร้านตัดผมในตลาดมาบ้างแล้ว ช่วงเวลาทำงานตัดผมที่ร้านตัดผม เขาก็จะสมัครเรียนศึกษาผู้ใหญ่ไปพร้อมกันแต่เพื่อนที่เรียนอยู่ชั้น ม.3 ด่าถ่มถ้วนินทาให้พงษ์เรียนต่อ ม.4 เพื่อจะได้สอบเข้าเรียนโรงเรียนนายเรือ แต่วิชาที่ใช้สอบเข้าเรียนโรงเรียนนายเรือ คือวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและภาษาไทย ซึ่งพงษ์ไม่ถนัด

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 3 มะปรางเป็นคนสวย ผิวขาว ร่าเริง พูดเก่ง ชอบท่องเที่ยวขณะนี้กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 มะปรางเป็นคนเรียนเก่งและเป็นนักแสดงของโรงเรียนเวลาโรงเรียนมีกิจกรรมต่าง ๆ อาจารย์จะต้องฝึกให้มะปรางรำออกงานทุกครั้ง เมื่อเรียนจบ ม.3 เธออยากจะเรียนต่อวิทยาลัยนาฏศิลป์ แต่คนที่เรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ก็มีจำนวนมาก เธอกลัวว่าถ้าเรียนทางด้านนี้จะหางานประจำที่ตรงกับสาขาที่เรียนมาก่อนข้างลำบากเนื่องจากตำแหน่งงานน้อยแต่คนเรียนจำนวนมาก เธอจึงคิดว่าน่าจะเรียนต่อ ปวช. ทางด้านธุรกิจการท่องเที่ยว เพราะปัจจุบันธุรกิจทางการท่องเที่ยวกำลังขยายตัว ตนเองก็ชอบและสามารถเรียนได้

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

- 1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
- 2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
- 3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกมี ทาง คือ
- 4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
- 5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 4 แก้วเป็นเด็กต่างจังหวัดฐานะทางบ้านยากจนจึงไปสมัครทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟอาหารในร้านอาหารแห่งหนึ่งกับเพื่อน ๆ เธอเป็นเด็กขยัน อดทน ทำงานเรียบร้อย เป็นคนรักความสะอาด ชอบแต่งตัว ยุพชาติซึ่งเป็นเจ้าของร้านเสริมสวยเห็นแก้วขยันจึงอยากได้ไปช่วยงานที่ร้านจึงพูดชวนแก้วให้เปลี่ยนงานไปทำที่ร้านเสริมสวยด้วยและจะสอนให้แก้วทำผมและแต่งหน้า ต่อไปถ้าแก้วอยากจะมีร้านเป็นของตัวเองก็ทำได้ แต่งงานในร้านเสริมสวยก็เหนื่อยมากเหมือนกับงานในร้านอาหาร เงินเดือนที่จะได้ก็พอ ๆ กัน ใจหนึ่งแก้วก็อยากอยู่กับเพื่อนที่ทำงานในร้านอาหาร อีกใจหนึ่งก็อยากทำงานด้านเสริมสวยและอยากมีอาชีพเป็นของตนเองเมื่อกลับไปอยู่ที่บ้าน

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ.....
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 5 นิดากำลังเรียนอยู่ชั้น ม.3 หลังจากจบการศึกษาแล้ว เธอจะเรียนต่อสายอาชีพ ทางด้านเลขานุการ เพราะสามารถสมัครเข้าทำงานได้หลายแห่ง เธอฝันว่าตนเองจะต้องทำงานในบริษัทส่งสินค้าออกนอกประเทศ ผลการเรียนของเธออยู่ในระดับปานกลาง และนิดาได้ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วว่าตนเองสามารถจะเรียนต่อทางด้านเลขานุการได้หรือไม่ อาจารย์ก็แนะนำว่านิดาสามารถเรียนได้ และขอให้นิดาขยันมากขึ้น พ่อแม่ของนิดาอยากให้เธอเรียนต่อทางด้านการเกษตรเพื่อจะได้ไปช่วยทำงานในสวนของพ่อแม่ แต่นิดาต้องการทำงานในสวนมาก เธอไม่ทราบว่า จะตัดสินใจอย่างไรดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ.....
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ.....

สถานการณ์ที่ 6 หลังจากเรียนจบชั้น ม.3 แล้วสมยศสามารถสมัครงานได้ 2 แห่งด้วยกัน
 แห่งหนึ่งเป็นร้านซ่อมเครื่องยนต์ สมยศต้องทำหน้าที่ลูกมือคอยช่วยเหลือช่างซ่อมเครื่องยนต์
 ซึ่งเป็นงานหนักและเหนื่อยต้องทำงานอยู่กับเครื่องยนต์ทั้งวัน ถ้ามีจำนวนรถมาซ่อมมากก็แทบ
 ไม่ต้องพัก แต่ก็ทำให้เขาได้ประสบการณ์ในการแก้เครื่องยนต์มากขึ้น ถ้ามีความขยันและศึกษา
 เพิ่มเติมก็สามารถเปิดร้านซ่อมเครื่องยนต์ของตนเองได้ อีกแห่งหนึ่งคือร้านหนังสือ เขา
 ต้องทำหน้าที่เป็นพนักงานขายหนังสืออยู่หน้าร้านเป็นงานสบายไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยมาก แต่
 เป็นงานค่อนข้างจำเจ ทั้งสองแห่งให้เงินเดือนเท่ากัน สำหรับสมยศแล้วสนใจด้านเครื่องยนต์
 แต่ทำงานในร้านขายหนังสือก็สบายสมยศยังไม่ทราบว่า จะเลือกแห่งใดดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกมีอยู่กี่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ.....
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 7 นุ่มนวลมีบุคลิกลักษณะเป็นคนอ่อนหวาน พูดจาไพเราะ เรียบร้อย ชอบอ่านหนังสือชอบเขียนหนังสือ ชอบแต่งกลอน เขียนบทความในหนังสือแนะนำโรงเรียน วิชาที่เธอไม่ถนัดคือวิชาเกี่ยวกับการคำนวณ เธอจึงสนใจที่จะเรียนต่อ ม.4 สายศิลป์ - ภาษา วางแผนไว้ว่าเมื่อจบ ชั้นม.6 จะสอบเข้าเรียนทางภาษาศาสตร์ และอยากทำงานเป็นนักเขียน แต่พ่อแม่ของเธออยากให้เรียนทางด้านการเงินการธนาคาร เนื่องจากอยากให้ทำงานในธนาคารที่นำสาวของนุ่มนวลทำงานอยู่และเห็นว่าเป็นงานที่มีเงินตอบแทนสูง สวัสดิการที่จัดให้กับพนักงานก็ดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกที่มีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 8 วีระกำลังเรียนอยู่ชั้น ม.4 เขาเป็นคนรักสัตว์ จิตใจรอบอ้อมอารี ยิ้มแย้มแจ่มใส มองโลกในแง่ดีเวลาพบลูกสุนัขได้รับบาดเจ็บ เขาต้องจับมารักษาพยาบาลจนหาย เมื่อจบ ม.6 แล้วเขาตั้งใจจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยคณะสัตวแพทยศาสตร์ให้ได้ จึงพยายามดูหนังสือในวิชาที่จำเป็นสำหรับการสอบเข้าคณะนี้เป็นพิเศษ ความหวังของเขาคือการได้ทำงานอยู่กับพวกสัตว์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เขามีความสุขมาก ส่วนพ่อของเขาอยากให้วีระสอบเข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อจะได้เป็นตำรวจเช่นเดียวกับพ่อ และเห็นว่าอาชีพตำรวจเจริญก้าวหน้าเป็นที่รู้จักของสังคมมากกว่าอาชีพสัตวแพทย์ ถ้าวีระ จบ ม.4 แล้วก็สอบเข้าเรียนต่อได้เลย แต่วีระจะเรียนอะไรก็ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของเขาเอง

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ.....
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ.....
3. ทางเลือกมีอยู่กี่ทาง อะไรบ้าง
 ทางเลือกมี..... ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

.....

สถานการณ์ที่ 9 ประไพฐิฐาณะทางครอบครัวยากจน แต่เธอเป็นคนขยันอ่านหนังสือ มีความรับผิดชอบและมีความประพฤติเรียบร้อย ผลการเรียนอยู่ในระดับดีมาตลอด ทางโรงเรียนจะให้ทุนประไพเข้าเรียนต่อ ม.4 จนถึงมหาวิทยาลัย เนื่องจากเห็นว่าผลการเรียนของประไพดีทุกวิชา โดยเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ตัวประไพเองก็ต้องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยเช่นกัน แต่เธอกังวลว่าจะรบกวนรายจ่ายทางบ้านมาก เพราะกว่าจะเรียนจบมหาวิทยาลัยใช้เวลาอีกหลายปี เพื่อน ๆ จึงชวนให้สมัครเข้าเรียนสายอาชีพด้านการตัดเย็บเสื้อผ้าด้วยกัน เนื่องจากใช้เวลาเรียนแค่ 3 ปีก็จบ ปวช. เมื่อเรียนจบสามารถรับจ้างเย็บเสื้อผ้าอยู่ที่บ้านก็ได้หรือไปสมัครเป็นลูกจ้างอยู่ในร้านตัดเสื้อผ้าก็ได้ ประไพไม่แน่ใจว่าถ้าตัดสินใจเรียนตัดเย็บเสื้อผ้าจะทำได้ดีหรือไม่ เพราะรู้สึกว่ามันเองไม่ถนัดด้านนี้

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

สถานการณ์ที่ 10 อดุลย์เป็นคนรักอิสระ ไม่ชอบทำงานประจำอยู่ภายใต้คำสั่งของใครเป็นตัวของตัวเอง เขาได้ไปสมัครงานไว้แห่งหนึ่ง เป็นพนักงานอยู่กับบริษัทประกันชีวิต งานนี้เขาต้องออกไปหาลูกค้าภายนอกบริษัทและบางครั้งต้องออกต่างจังหวัดด้วย ได้รับเงินเดือนแทนที่แต่ก็ต้องขึ้นอยู่กับความขยันในการหาลูกค้ามาซื้อประกัน เรื่องการพูดจูงใจเขาถนัดมาก ขณะเดียวกันเพื่อนของอดุลย์มาชวนให้ออดุลย์ร่วมหุ้นเปิดบริษัทรับออกแบบแปลนบ้านและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ อดุลย์รู้ตัวว่าไม่มีความถนัดทางออกแบบแต่เพื่อนของเขาบอกว่าจะให้เขารับหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์และหาลูกค้าเข้าบริษัทและการทำงานในช่วงแรกอาจต้องลงทุนสูงแต่ผลตอบแทนที่จะได้ดีมาก เมื่องานเข้าที่แล้วก็สามารถทำกำไรได้ดี อดุลย์ยังไม่ทราบว่าจะตัดสินใจอย่างไรดี

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น

1. ปัญหาที่ต้องตัดสินใจ คือ
2. ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คือ.....
3. ทางเลือกมีอยู่ที่ทาง อะไรบ้าง
ทางเลือกมี ทาง คือ
4. ข้อดีและข้อเสียของแต่ละทางเลือก คือ
5. ทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดที่จะต้องตัดสินใจเลือก คือ

ภาคผนวก ค

- แสดงคะแนนการตัดสินใจ เลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง
- แสดงคะแนนการตัดสินใจ เลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังให้คำปรึกษาด้านอาชีพ เป็นรายบุคคล
- แสดงคะแนนการตัดสินใจ เลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ
- แสดงผลต่างของคะแนนการตัดสินใจ เลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของ กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและของกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ
- แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการตัดสินใจ เลือกอาชีพเป็นสถานการณ์

ตาราง 7 แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

คนที่	กลุ่มทดลอง	อันดับ	กลุ่มควบคุม	อันดับ
1	6	5	12	7
2	35	11.5	35	11.5
3	51	16	0	2.5
4	0	2.5	42	14
5	41	13	48	15
6	26	9	0	2.5
7	30	10	8	6
8	15	8	0	2.5

$$R_E = 75$$

$$R_C = 61$$

$$U = 25$$

ตาราง 8 แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังให้คำปรึกษาด้านอาชีพ
เป็นรายบุคคล

คนที่	คะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ		ผลต่างของคะแนน การตัดสินใจเลือกอาชีพ	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง				
1	15	6	9	2	+2	
2	75	35	40	4	+4	
3	57	51	6	1	+1	
4	77	0	77	8	+8	
5	69	41	28	3	+3	
6	81	26	55	6	+6	
7	81	30	51	5	+5	
8	89	15	74	7	+7	

T = 0*

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 9 แสดงคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพของกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการสอนแบบปกติ

คนที่	คะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ		ผลต่างของคะแนน การตัดสินใจเลือกอาชีพ	อันดับ	R ⁺	R ⁻
	หลังการทดลอง	ก่อนการทดลอง				
1	74	12	62	6	+6	
2	81	35	46	4	+4	
3	32	0	32	3	+3	
4	51	42	9	2	+2	
5	48	48	0			
6	66	0	66	7	+7	
7	0	8	-8	1		-1
8	61	0	61	5	+5	

$$T = 1^*$$

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 10 แสดงผลต่างของคะแนนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ก่อนและหลังการทดลอง ของ
กลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นรายบุคคลและของกลุ่มควบคุมที่ได้รับ
การสอนแบบปกติ

คนที่	กลุ่มทดลอง		ค่าความแตกต่าง ของคะแนนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ	อันดับ	กลุ่มควบคุม		ค่าความแตกต่าง ของคะแนนการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ	อันดับ
	หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง			หลังการ ทดลอง	ก่อนการ ทดลอง		
1	15	6	9	4.5	74	12	62	13
2	75	35	40	8	81	35	46	9
3	57	51	6	3	32	0	32	7
4	77	0	77	16	51	42	9	4.5
5	69	41	28	6	48	48	0	2
6	81	26	55	11	66	0	66	14
7	81	30	51	10	0	8	-8	1
8	89	15	74	15	61	0	61	12

$$R_E = 73.5$$

$$R_C = 62.5$$

$$U = 26.5$$

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นสถานการณ์

สถานการณ์	ค่าอำนาจจำแนก
1	10.62
2	11.24
3	9.43
4	8.61
5	9.67
6	16.31
7	16.96
8	15.69
9	10.97
10	14.27

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวอำไพพรรณ สุกุลนาคร
เกิดวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2507
สถานที่เกิด อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 251/1 หมู่ 1 ตำบลพนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พนมทวน อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525	ระดับมัธยมศึกษา (แผนกวิทย์ - คณิตฯ) จากโรงเรียนตรุณพิทยา เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2527	ปศ.สูง วิชาเอกนาฏศิลป์ จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2529	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกนาฏศิลป์ จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2532	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการบริหารโรงเรียน จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ. 2538	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร